

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ
МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
КАФЕДРА АРХІТЕКТУРИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи
РВО «Магістр»

на тему:

«СУЧАСНА АРХІТЕКТУРА РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ЛЬВІВЩИНИ»

Виконав: студент VI курсу, групи АРХ - 61
спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

_____ **Війтович Н. В.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник _____ **Кюнцлі Р.В.**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Консультанти з розділів:

Науково-дослідний _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Охорона навколишнього
середовища _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ДУБЛЯНИ - 2025 рік

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З.ГЖИЦЬКОГО

Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури
Рівень вищої освіти «Магістр»
Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
“ _____ ” _____ 2025_ року

ЗАВДАННЯ на магістерську роботу

студенту _____ Війтович Назарій Володимирович.

_____ (прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи _____
«Сучасна архітектура рекреаційно-туристичних закладів львівщини»

керівник роботи Кюнцлі Р.В., доктор мистецтвознавства, професор,
(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом університету від “ _____ ” _____ 20__ року № _____

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст пояснювальної записки:

Реферат

Зміст

Вступ (актуальність, мета, завдання, об'єкт, предмет, методика дослідження) ;

1. Стан проблеми, огляд літератури;

2. Комплексне дослідження архітектурно-проектного та планувального об'єкту (комплексу);

3. Проектні пропозиції;

4. Охорона навколишнього середовища.

Висновки та пропозиції

5. Перелік графічного матеріалу

6. Консультанти розділів проекту

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту	Строк виконання етапів проекту	Примітка

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Війтович Назарій Володимирович «Сучасна архітектура рекреаційно-туристичних закладів Львівщини»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня **магістра**– 65 сторінок текстової частини, ілюстративний матеріал на планшетах розмірами 1600 x 5000 мм, 41 джерело використаної літератури, 23 рисунки. Кафедра архітектури, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького, Дубляни, 2025 р.

У магістерській роботі проведено дослідження сучасних тенденцій розвитку архітектури рекреаційно-туристичних закладів Львівської області. Проаналізовано типологію об'єктів рекреаційного призначення, їх функціонально-просторову організацію та взаємодію з природним і урбанізованим середовищем.

На основі аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду визначено основні принципи формування архітектурного середовища туристичних комплексів, що забезпечують комфортне перебування, естетичну привабливість і стійкість до антропогенних впливів.

У роботі розроблено концепцію архітектурно-планувальної організації рекреаційного комплексу на території Львівщини з урахуванням природного рельєфу, транспортної доступності, ландшафтних та історико-культурних особливостей регіону. Запропоноване рішення передбачає використання сучасних енергоефективних технологій, екологічно безпечних матеріалів та інтеграцію будівель у навколишнє середовище.

Реалізація проєктних пропозицій сприятиме розвитку туристичної інфраструктури області, покращенню якості рекреаційних послуг та формуванню позитивного іміджу Львівщини як екологічно збалансованого туристичного регіону.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ І. СТАН ПРОБЛЕМИ, ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	
1.1. Туризм як чинник соціально-економічного розвитку Львівщини.....	10
1.2. Туристично-рекреаційний потенціал Львівщини.....	11
1.3. Стан наукової розробки проблеми.....	11
1.4. Традиції дерев'яного рекреаційного будівництва Львівщини.....	12
1.5. Висновки до розділу	13
 РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПРОЄКТНОГО ТА ПЛАНУВАЛЬНОГО ОБ'ЄКТА	14
2.1. Історія виникнення рекреаційно-відпочинкових комплексів.....	16
2.2. Класифікація туристично-рекреаційних закладів.....	16
2.3. Основні тенденції розвитку рекреаційно-туристичних комплексів Львівщини.....	18
2.4. Принципи архітектурного формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини.....	23
2.5. Аналіз типових проєктів туристично-рекреаційних комплексів Львівщини (на прикладі Трускавця, Славського, Моршина).....	25
2.6. Висновки до розділу	26
 РОЗДІЛ ІІІ ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ.....	29
3.1. Роль природно-кліматичних умов у формуванні архітектури рекреаційно-туристичних закладів Львівщини.....	29
3.1.1. Регіональні передумови розвитку рекреаційно-туристичної інфраструктури Розточчя.....	32
3.2. Об'ємно-планувальне вирішення.....	37
3.2.1. Генеральний план ділянки рекреаційно-туристичного комплексу.....	33

3.2.2 Планувальне та об'ємно-просторове вирішення адміністративно-житлового корпусу рекреаційно-туристичного комплексу.....	36
3.2.3 Архітектурно-художнє вирішення фасадів адміністративно-житлового корпусу.....	45
3.2.4 Конструктивна схема адміністративно-житлового корпусу.....	49
3.3. Висновки до розділу.....	52
РОЗДІЛ IV ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	56
4.1. Особливості природоохоронних заходів для рекреаційно-туристичних закладів Розточчя.....	56
4.2. Пропозиції з охорони навколишнього середовища під час спорудження та експлуатації рекреаційно-туристичних закладів.....	57
4.3. Висновки до розділу	59
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63

ВСТУП

Львівська область характеризується високою природною та культурною різноманітністю, що формує широкий спектр туристично-рекреаційних можливостей. Територія області охоплює Карпати, передгір'я та низовинні рівнини, що створює унікальні умови для розвитку різноманітних форм рекреаційної інфраструктури — від гірських курортів до містобудівних туристичних комплексів у міських і сільських поселеннях [40].

Рельєф області, який варіюється від гірських масивів Сколівських Бескидів до річкових долин Західного Бугу, Стрия та Дністра, визначає специфіку архітектурного планування рекреаційних закладів. У гірських районах переважають терасні або підпірні конструкції, що мінімізують вплив забудови на природний рельєф. На рівнинних територіях та у передгір'ях застосовуються більш компактні комплекси, інтегровані в природне та урбаністичне середовище [41].

Сучасна архітектура рекреаційно-туристичних об'єктів області ґрунтується на ключових принципах: ландшафтна інтеграція, функціональна гнучкість, екологічна відповідальність та культурна ідентичність [40]. Ландшафтна інтеграція передбачає органічне вписування споруд у природне середовище — використання місцевих матеріалів, природних кольорових гаму, обмеження висоти забудови і збереження зелених зон.

На прикладі курортних зон Трускавця, Моршина, Східниці та Сколівського району видно, що сучасні об'єкти поєднують сучасну архітектуру з традиційними мотивами, зберігаючи історико-культурну ідентичність місцевості. В містах області, таких як Львів, Дрогобич, Стрий, сучасні рекреаційні комплекси інтегруються в історичне середовище, поєднуючи комфорт сучасного відпочинку з архітектурними особливостями міських кварталів [40].

Функціональна гнучкість проявляється у модульних та трансформованих планувальних рішеннях, що дозволяють адаптувати приміщення до різних видів туризму: літнього, зимового, оздоровчого або культурно-пізнавального. Це

стосується як готельних комплексів у передгір'ях, так і кемпінгів, еко-готелів та глемпінгових поселень у Карпатах [5].

Естетика сучасних туристичних об'єктів Львівщини прагне до природності форм і мінімалізму. Панорамні вікна, відкриті тераси, використання дерева, скла та каменю створюють ефект прозорості та легкості, забезпечуючи єдність з ландшафтом. Архітектурна мова комплексів у гірських і передгірських районах часто спирається на біофільний дизайн, що поєднує природні та побудовані елементи [15, 43].

Сучасні проекти також включають ревіталізацію історичних об'єктів: відпочинкові комплекси у Трускавці, Дрогобичі та Старому Самборі адаптують старі вілли та санаторії під сучасні потреби туристів, зберігаючи культурну ідентичність і архітектурну спадщину [14].

Значну увагу приділено сталому розвитку та екологічності. На Львівщині активно застосовують зелене будівництво, використання місцевих матеріалів, автономні енергетичні системи та рекультивацію ландшафтів. Такий підхід забезпечує баланс між розвитком туризму і збереженням природних та історико-культурних ресурсів [12].

Таким чином, сучасна архітектура рекреаційно-туристичних закладів Львівщини відображає поєднання традиційного і сучасного, історичного та інноваційного, природного та урбаністичного. Це формує конкурентну туристичну ідентичність регіону та сприяє розвитку сталого рекреаційного середовища.

Предмет дослідження

Предметом дослідження є архітектурно-просторові рішення сучасних рекреаційно-туристичних закладів Львівщини, що включають організацію простору, планування функціональних зон, естетику забудови та взаємодію з природним і культурним середовищем.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є сучасні туристично- рекреаційні заклади Львівської області, включно з готельними комплексами, санаторіями, еко-

готелями, глемпінговими та туристично-оздоровчими центрами, розташованими як у гірських, так і у рівнинних районах області.

Методи дослідження

Для досягнення мети роботи застосовуються наступні методи:

1. **Аналіз наукової та спеціальної літератури** — систематизація теоретичних знань щодо архітектурно-просторового планування рекреаційних об'єктів, туристичної та рекреаційної інфраструктури.
2. **Історико-типологічний метод** — дослідження розвитку архітектурних рішень рекреаційних закладів Львівщини, включно з історичною адаптацією споруд і територій.
3. **Польові спостереження та фотодокументування** — аналіз існуючих сучасних об'єктів з урахуванням планування, архітектурної мови та взаємодії з ландшафтом.
4. **Системно-структурний метод** — визначення закономірностей формування архітектурного середовища рекреаційно-туристичних комплексів у різних природних і урбаністичних зонах області.
5. **Компаративний аналіз** — порівняння архітектурних рішень різних типів закладів та територіальних зон Львівщини, виявлення принципів ефективної інтеграції з природним та культурним середовищем.
6. **Аналітично-синтетичний метод** — узагальнення отриманих даних для формулювання рекомендацій щодо удосконалення сучасних архітектурних рішень рекреаційно-туристичних об'єктів.

РОЗДІЛ І.

СТАН ПРОБЛЕМИ, ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Туризм як чинник соціально-економічного розвитку Львівщини

Туризм є однією з провідних галузей, що впливають на розвиток економіки, культури й архітектури регіонів. За даними Всесвітньої організації туризму (UNWTO), у світі щороку здійснюється понад 900 млн туристичних подорожей, що забезпечує мільйони робочих місць і формує значну частку світового ВВП [14]. У цьому контексті Львівська область, як територія з високим історико-культурним потенціалом, виступає одним із ключових туристичних осередків України.

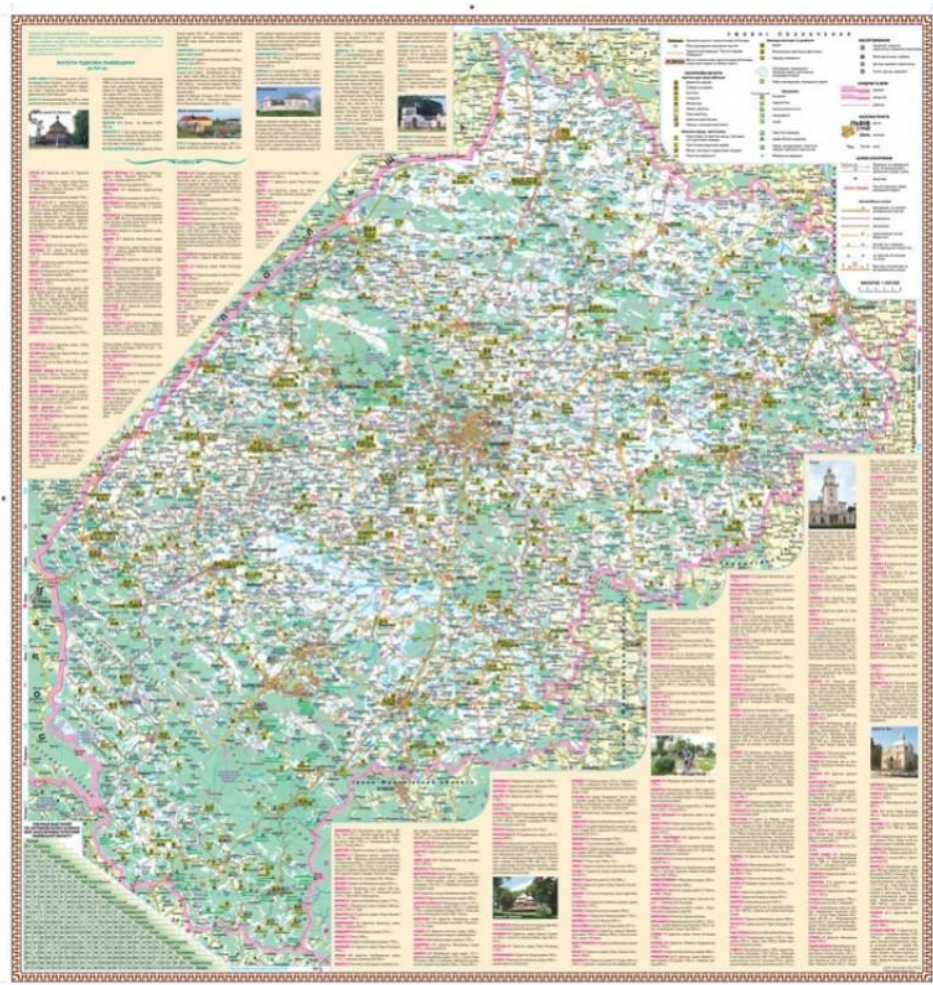

Рис. 1 Карта туристичних об'єктів Львівщини. [17].

Регіон володіє унікальним поєднанням природно-рекреаційних ресурсів — передгір'їв Карпат, гірських масивів, мінеральних джерел, лісів і водних об'єктів, а також цінної історико-архітектурної спадщини, сконцентрованої у Львові, Жовкві, Дрогобичі, Трускавці, Моршині та Сколівському районі [8]. Саме ця різноманітність природних і культурних ресурсів створює основу для розвитку архітектури сучасних рекреаційно-туристичних закладів.

1.2. Туристично-рекреаційний потенціал Львівщини

У структурі регіональної економіки Львівщини туризм і рекреація займають важливе місце, формуючи не лише сферу послуг, а й архітектурно-будівельний сектор. Згідно зі «Стратегією розвитку Львівської області до 2027 року», головними пріоритетами є розвиток туристичної інфраструктури, підвищення якості послуг, а також створення екологічно збалансованих туристичних комплексів [39].

Львівщина має сприятливі передумови для розвитку різних форм туризму — культурно-пізнавального, екологічного, лікувально-оздоровчого, спортивного та сільського зеленого. Регіональні програми передбачають формування туристичних кластерів у Трускавці, Моршині, Славському, Підбужі, Східниці, Сколе, що потребує сучасних архітектурно-планувальних рішень для рекреаційних закладів [15].

Водночас особлива увага приділяється збереженню природного середовища Карпатського регіону, мінімізації антропогенного впливу й інтеграції архітектурних об'єктів у ландшафт [8]. Це вимагає поєднання принципів екологічного проектування, енергоефективності та візуальної гармонії з природою.

1.3. Стан наукової розробки проблеми

Архітектурно-теоретичні аспекти організації туристично-рекреаційних об'єктів досліджували вітчизняні науковці — В. М. Вадимов, Ю. М. Білоконь, М. М. Дьомін, О. Е. Гутнов, А. О. Пучков, В. О. Тімохін, І. О. Фомін, Б. С. Черкес

[6]. Їхні праці заклали методологічні основи сучасного архітектурного проектування об'єктів відпочинку.

Містобудівні й ландшафтні аспекти розвитку рекреаційного середовища Львівщини висвітлені в роботах Г. П. Петришина, Б. С. Посацького, Ю. І. Криворучка, М. М. Габреля, Т. Ф. Панченко, Г. М. Шульги. Автори досліджують принципи формування архітектурного простору, що враховує природні умови регіону, історико-культурні традиції та рекреаційні функції.

Історичну та мистецьку спадщину Західної України, включно з Львівщиною, досліджували М. В. Бевз, О. Б. Білінська, Г. М. Юрчишин, Л. М. Держипільський, В. І. Тимофієнко, В. І. Проскураков. Їхні роботи акцентують на збереженні ідентичності архітектури регіону у процесі її сучасного розвитку.

Архітектурну організацію туристичних комплексів і баз відпочинку вивчали Т. І. Божук, С. В. Дутчак, Т. О. Кащенко, О. С. Слепцов, Я. М. Тарас. Науковці розглядають питання функціонального зонування, композиційної структури, взаємодії з природним ландшафтом і принципів екологічної доцільності у проектуванні.

1.4. Традиції дерев'яного рекреаційного будівництва Львівщини

Дерев'яна архітектура посідає особливе місце в культурному та туристичному просторі Львівщини. У Карпатському регіоні історично сформувалися потужні традиції дерев'яного будівництва, що знаходять відображення у храмах, садибах, готелях і туристичних об'єктах. Цю тематику ґрунтовно досліджували В. Ю. Січинський, М. М. Драган, С. А. Таранущенко, Г. Г. Павлуцький, В. В. Чепелик, І. Р. Могитич, Я. М. Тарас.

Сучасні тенденції дерев'яного рекреаційного будівництва у Львівській області розглянуто у працях Х. Р. Харчук, П. М. Федаки, Т. П. Кіщука, З. Б. Соколовського, О. М. Козакової [11]. Дослідники відзначають, що дерев'яні об'єкти характеризуються високими екологічними показниками, швидким монтажем, енергоефективністю та гармонійним включенням у ландшафт.

З огляду на сучасні вимоги до екологічного туризму, відновлення традицій дерев'яного будівництва може стати одним із ключових напрямів розвитку архітектури рекреаційно-туристичних закладів Львівщини.

1.5. Висновки до розділу

Проведений огляд літератури свідчить про значну дослідженість питань теорії архітектури, містобудування, рекреаційного планування та культурної спадщини Львівщини. Проте комплексне вивчення сучасних архітектурних рішень туристично-рекреаційних об'єктів у контексті екологічної сталості, естетики та локальної ідентичності залишається недостатньо розробленим.

Необхідність подальшого аналізу зумовлена активним розвитком туристичної інфраструктури області, зростанням попиту на якісні архітектурно організовані простори відпочинку та потребою поєднання сучасних технологій із регіональними архітектурними традиціями.

РОЗДІЛ 2.

КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПРОЄКТНОГО ТА ПЛАНУВАЛЬНОГО ОБ'ЄКТА

2.1. Історія виникнення рекреаційно-відпочинкових комплексів

Рекреаційно-відпочинкові комплекси як соціально-архітектурне явище формувалися поступово, паралельно з еволюцією туризму та подорожей. Сучасний туризм, у його звичному розумінні, бере початок у середині XVIII століття — добу становлення буржуазного суспільства, зростання освіченості та розширення мобільності населення. Водночас історичні витoki рекреаційних практик сягають набагато глибше, адже потреба людини у відпочинку, подорожах і зміні середовища виникла задовго до появи сучасної індустрії туризму.

У Давньому Єгипті ще за часів фараонів здійснювали подорожі з освітньою та розважальною метою. Представники заможних верств суспільства подорожували для насолоди, знайомилися з культурними пам'ятками, серед яких — піраміди Гізи, Сфінкс, ступінчаста піраміда Саккари. Такі мандрівки вимагали наявності місць для зупинок, відпочинку й харчування — прообразів майбутніх рекреаційних закладів.

У Стародавній Греції подорожі часто були пов'язані з участю у спортивних та культурних подіях, паломництвом до святилищ, відвідуванням храмів та міст-держав. У Римській імперії подорожі стали невід'ємною частиною життя заможних громадян. Розгалужена транспортна мережа — понад 90 тисяч кілометрів доріг — сприяла розвитку як ділових, так і відпочинкових поїздок. Уже в I столітті н. е. існували зачатки туристичної інфраструктури: готелі, заїжджі двори, інформаційні служби, що забезпечували комфорт мандрівників.

Середньовіччя принесло нові мотиви для пересування: паломництво, навчання, ремісничі подорожі. З XII століття популярності набули освітні мандрівки до університетських центрів Європи — Парижа, Болоньї, Оксфорда,

Монпельє. Ремісники та майстри здійснювали подорожі з метою вдосконалення професійної майстерності — звідси походить традиція “років мандрів”, що передувала формуванню поняття «туристичного досвіду».

З XVI–XVIII століть формується феномен **Гранд-туру** — подорожі молодих аристократів і освічених громадян Європи для ознайомлення з культурою, архітектурою та мистецтвом інших країн. Такі мандрівки тривали роками, передбачали відвідування Італії, Франції, Греції, Швейцарії й стали своєрідною школою виховання та світоглядного розвитку. Саме цей період можна вважати зародженням сучасного туризму як освітньо-дозвілльового явища.

XIX століття стало епохою становлення туризму в його масовому розумінні. Розвиток залізничного транспорту, пароплавства та готельної справи сприяв формуванню індустрії подорожей. Зростання рівня урбанізації, індустріалізація та поява законодавчо закріпленого права на відпустку зробили відпочинок доступним для ширших верств населення. У цей час з’являються перші рекреаційні курорти, санаторії, пансіонати та парки відпочинку.

Період між Першою та Другою світовими війнами характеризувався розширенням туристичних маршрутів і появою спеціалізованих комплексів для короткочасного та тривалого відпочинку. В Європі активно розвивається готельна інфраструктура, а в середині XX століття — післявоєнний туризм стає масовим явищем. Відпустка як соціальне право закріплюється законодавчо у більшості країн, що стимулює створення мереж рекреаційних центрів і баз відпочинку.

З 1960-х років відбувається справжній «туристичний бум»: розвиваються міжнародні перевезення, з’являються авіатури, автобусні маршрути, формуються великі туристичні компанії. Водночас відпочинок перестає бути привілеєм — він набуває суспільного характеру. Масові рекреаційно-відпочинкові комплекси проектуються з урахуванням архітектурно-ландшафтних, екологічних і соціальних чинників. Активно розвивається поняття «відпочинковий ландшафт», що поєднує природні ресурси та інфраструктурні елементи.

У другій половині XX — на початку XXI століття відпочинок набуває рис комплексного явища, що охоплює культурні, спортивні, лікувальні, екологічні та пізнавальні аспекти. Рекреаційно-відпочинкові комплекси перетворюються на багатофункціональні утворення, де поєднуються засоби розміщення, харчування, дозвілля, спорту, культури та спілкування з природою.

Таким чином, історія формування рекреаційно-відпочинкових комплексів відображає еволюцію суспільних цінностей: від індивідуальних подорожей заради розкоші — до демократичного відпочинку, орієнтованого на оздоровлення, соціальну інтеграцію та гармонію людини з довкіллям.

2.2. Класифікація туристично-рекреаційних закладів

Сучасна система туристично-рекреаційних закладів є багатокомпонентною структурою, що поєднує різні типи об'єктів відповідно до їх функціонального призначення, містобудівного розташування, архітектурно-планувальної організації та цільової аудиторії. Її розвиток визначається як потребами суспільства у відпочинку та оздоровленні, так і особливостями території, природно-ландшафтними, економічними й культурними умовами.

Загалом туристично-рекреаційні заклади можна класифікувати за кількома основними ознаками:

1. За функціональним призначенням:

- **Оздоровчо-рекреаційні комплекси** — санаторії, пансіонати, будинки відпочинку, лікувально-оздоровчі бази, призначені для відновлення фізичного та психологічного стану людини.
- **Туристично-відпочинкові комплекси** — об'єкти, орієнтовані на активні форми дозвілля, спортивний, культурний або екологічний туризм.
- **Культурно-пізнавальні комплекси** — заклади, де головною метою є знайомство з історико-культурною спадщиною, архітектурними пам'ятками, музеями, фестивальними подіями тощо.

- **Ділові та конгрес-центри** — об'єкти для короткотермінового перебування, що поєднують функції проживання, харчування, відпочинку та проведення заходів.

2. **За тривалістю перебування відвідувачів:**

- короткотермінові (до 3 днів) — готелі, мотелі, туристичні притулки, кемпінги;
- середньотривалі (до 2 тижнів) — пансіонати, бази відпочинку, рекреаційні котеджі;
- довготривалі (від 2 тижнів і більше) — санаторно-курортні комплекси, реабілітаційні центри.

3. **За місцем розташування:**

- **міські комплекси** — розташовані в межах населених пунктів, орієнтовані на культурно-освітній, діловий чи подієвий туризм;
- **приміські** — на межі міської забудови та природних зон, поєднують функції відпочинку, спорту й сімейного дозвілля;
- **позаміські** — у природному середовищі, найчастіше біля водойм, у гірських або лісових місцевостях, забезпечують гармонію людини з природою.

4. **За архітектурно-планувальною організацією:**

- **комплексні** — об'єднують у єдину систему житлові, культурно-побутові, спортивні, медичні, транспортні й адміністративні об'єкти;
- **дисперсні** — складаються з окремих будівель і споруд, пов'язаних між собою мережею пішохідних доріжок, зелених насаджень та малих архітектурних форм;
- **індивідуальні** — окремі садиби, котеджі, малі туристичні об'єкти, які формують приватну або сімейну модель рекреації.

У сучасній архітектурній практиці дедалі більшого значення набувають екологічно орієнтовані типи рекреаційних закладів — екологі, глемпінги, зелені садиби, міні-комплекси з енергоощадними технологіями. Вони

відповідають тенденціям сталого розвитку та гармонізації архітектурного середовища з природним ландшафтом. Для Львівщини такі об'єкти особливо актуальні завдяки унікальним природно-рекреаційним ресурсам регіону — гірським, лісовим і водним ландшафтам, культурним маршрутам і транскордонним туристичним зв'язкам [1; 2].

На території Львівської області спостерігається активний розвиток об'єктів різних типів — від невеликих приватних садиб у гірських громадах до комплексних баз відпочинку біля природних парків і курортних зон (Трускавець, Східниця, Славське, Моршин). Архітектура таких закладів відображає синтез традиційної карпатської дерев'яної забудови та сучасних технологій, що дозволяє формувати впізнаваний регіональний стиль [3; 4].

Таким чином, класифікація туристично-рекреаційних закладів є важливим інструментом для архітектора й урбаніста, оскільки визначає принципи просторової організації, функціональну структуру та архітектурно-художнє вирішення об'єктів. Для Львівщини така систематизація має особливе значення — саме вона дозволяє формувати збалансовану мережу рекреаційних територій, зберігаючи природно-ландшафтну ідентичність регіону.

2.3. Основні тенденції розвитку рекреаційно-туристичних комплексів Львівщини

Розвиток сучасної архітектури рекреаційно-туристичних комплексів Львівщини тісно пов'язаний із соціально-економічними трансформаціями в Україні, зростанням ролі сталого туризму, екологічної свідомості населення та розвитком транскордонних туристичних зв'язків. Львівська область, розташована на перетині європейських культурних і природних ареалів, має винятковий потенціал для розвитку різноманітних форм туризму — від лікувально-оздоровчого до культурно-пізнавального, етнографічного й активного відпочинку [1].

Однією з ключових тенденцій є переорієнтація архітектури рекреаційних об'єктів на екологічно збалансовані рішення. Замість масштабних туристичних баз, які домінували у радянський період, нині переважають компактні модульні

комплекси, котеджні селища, екологі та глемпінги, інтегровані в природне середовище. Такі об'єкти спроектовані з урахуванням рельєфу, сонячної орієнтації, панорамних видів і мінімального втручання у природний ландшафт [23].

В архітектурному формоутворенні спостерігається тенденція до поєднання локальних традицій із сучасними матеріалами і технологіями. У проектах на Львівщині все частіше використовуються дерево, камінь, скло та метал, що дозволяє створювати природно гармонійні об'єкти, які візуально «вписуються» у довкілля. При цьому архітектори звертаються до традицій карпатського дерев'яного будівництва — високих дахів, виступаючих галерей, різьблених елементів фасадів, однак інтерпретують їх у сучасній мінімалістичній естетиці [7].

Значну увагу приділяють енергоефективності та сталим технологіям. Нові туристично-рекреаційні комплекси проектуються із застосуванням сонячних панелей, систем збору дощової води, зелених дахів, природної вентиляції та біокліматичних принципів забудови. Ці підходи не лише знижують експлуатаційні витрати, а й підвищують екологічну привабливість територій, що відповідає вимогам Європейської зеленої угоди [4].

Тенденція просторової організації таких комплексів ґрунтується на створенні відкритих багатофункціональних зон: пішохідних променадів, оглядових майданчиків, терас, внутрішніх дворів із зонами спілкування та відпочинку. У проектних рішеннях спостерігається прагнення до деконцентрації забудови, що забезпечує збереження природних ландшафтів, покращує мікроклімат і формує комфортне середовище для відвідувачів [5].

У межах Львівщини можна виокремити кілька провідних осередків розвитку туристично-рекреаційних об'єктів:

- **Трускавець і Східниця** — центри санаторно-курортного туризму, де активно реконструюються історичні будівлі, інтегруючи сучасні SPA-комплекси у структуру старих вілл початку ХХ століття. Тут спостерігається тенденція до збереження історичної морфології забудови та адаптації її до нових функцій [6].

Рис. 2 Санаторій «Оріана» Трускавець, Львівська область [29]

Рис. 3 Санаторій «Стожари» Східниця, Львівська область [30]

• **Славське, Плай, Тисовець** — осередки активного та гірськолижного туризму, де архітектурна типологія базується на альпійських аналогах із використанням природних матеріалів і панорамного скління. Розвиваються нові типи сезонних еко-будівель та котеджів, що відповідають міжнародним стандартам комфортності [7].

Рис. 4 Готельно-відпочинковий комплекс «Лагуна». Славсько.[9].

Рис. 5 Гірськолижний курорт Тисовець [10].

Рис. 6 Гірськолижний комплекс «Плай».

• **Національні природні парки «Сколівські Бескиди» і «Яворівський»** стають платформами для розвитку екотуризму та ландшафтної архітектури. Тут реалізуються проекти відновлення дерев'яних садиб і створення рекреаційних маршрутів із мінімальним втручанням у природну екосистему [8].

•

Рис. 7 Національний природний парк "Сколівські Бескиди" [20]

Рис.8 Яворівський парк[16]

Важливим чинником розвитку галузі є інституційна підтримка регіональної влади. Львівська обласна державна адміністрація реалізує програму формування туристичного бренду регіону, інвестуючи в розвиток інфраструктури, доріг, транспортної доступності та популяризацію еко- і культурного туризму [9]. Ці процеси створюють умови для появи нових архітектурних рішень, зорієнтованих на якісну естетику середовища та комфорт користувача.

Отже, основними тенденціями розвитку архітектури рекреаційно-туристичних комплексів Львівщини є:

- екологізація проєктування та застосування енергоефективних технологій;
- інтеграція традиційного карпатського архітектурного коду в сучасну форму;
- розосереджена малоповерхова забудова, що враховує ландшафтні особливості;
- розвиток сезонних і модульних типів рекреаційного житла;
- орієнтація на комфорт, автентичність та сталий розвиток територій.

Ці тенденції визначають вектор подальшого формування архітектурного образу Львівщини як регіону збалансованого, культурно насиченого та екологічно стійкого туризму.

2.4. Принципи архітектурного формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини

Архітектурне формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини визначається комплексом взаємопов'язаних принципів, які поєднують функціональну доцільність, естетичну виразність та екологічну гармонію із природним середовищем регіону. Львівщина характеризується різноманіттям ландшафтів — від передкарпатських пагорбів до гірських масивів Сколівських Бескидів, що зумовлює специфіку архітектурних рішень і типологію рекреаційних об'єктів [1; 2].

1. Принцип функціональної організації простору.**

Основою архітектурного формування туристично-рекреаційних комплексів є раціональне зонування території з урахуванням потоків відвідувачів, зручності комунікацій та природних обмежень. У більшості сучасних проєктів Львівщини застосовується поділ території на три основні зони:

громадсько-обслуговуючу, що включає рецепції, ресторани, конференц-зали;

житлово-рекреаційну, де розміщуються номери, апартаменти, котеджі;

ландшафтно-відпочинкову, яка об'єднує відкриті простори для активного й пасивного відпочинку [3].

Таке функціональне структурування забезпечує логічну взаємодію між елементами комплексу, сприяє зручності пересування і гармонійному сприйняттю простору.

2. Принцип естетичної узгодженості.

Архітектура рекреаційних споруд Львівщини поєднує елементи сучасного дизайну з локальними традиціями карпатського дерев'яного будівництва, галицького модерну та європейського мінімалізму. Естетична концепція таких об'єктів ґрунтується на простоті форм, природних кольорах і матеріалах — дереві, камені, склі — що створюють відчуття затишку й автентичності [4; 5].

Фасадні рішення часто характеризуються великою площею скління, що забезпечує візуальний зв'язок із природним середовищем, а також використанням рельєфу для створення терас, оглядових майданчиків і відкритих рекреаційних площ.

3. Принцип гармонізації з ландшафтом.

Розташування туристично-рекреаційних комплексів у межах природних зон Львівщини вимагає дбайливого ставлення до рельєфу, рослинності та водних об'єктів. Проектні рішення орієнтуються на мінімальне втручання у природну структуру території: забудова підпорядковується існуючим природним формам, а інженерна інфраструктура інтегрується у ландшафт за допомогою терасування, зелених дахів, природного дренажу [6].

Використання принципу «архітектури, що зростає з місця» забезпечує зорову й емоційну єдність споруди з довкіллям, створюючи гармонійний ансамбль природного і штучного середовища.

4. Принцип екологічної збалансованості.

В умовах сучасної екологічної політики Львівської області архітектурні рішення мають враховувати вимоги до енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії та мінімізації техногенного впливу. Перевага надається системам сонячного опалення, природному освітленню, вентиляції, локальним матеріалам і технологіям низького вуглецевого сліду [7].

5. Принцип культурної інтеграції.

Архітектура туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини покликана зберігати і відображати культурно-історичну ідентичність регіону. У сучасних комплексах часто простежується мотив народної архітектури — двосхилі дахи, декоративне дерево, кам'яна основа — інтерпретовані у сучасному мінімалістичному ключі [8]. Це дозволяє формувати візуальний образ регіону як території із власним архітектурним почерком.

Отже, архітектурне формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини базується на поєднанні функціональної доцільності, естетичної виразності та гармонії з природно-культурним середовищем. Такі принципи забезпечують створення комфортних, екологічних і привабливих для туристів об'єктів, що водночас підтримують сталий розвиток регіону.

2.5. Аналіз типових проєктів туристично-рекреаційних комплексів Львівщини (на прикладі Трускавця, Славського, Моршина)

Розвиток архітектури туристично-рекреаційних комплексів Львівщини зумовлений поєднанням природно-ландшафтних, історико-культурних і соціально-економічних факторів. У межах регіону сформувалися різні типи рекреаційних центрів — бальнеологічні (Трускавець, Моршин), гірськолижні (Славське, Плай) та комплексно-відпочинкові (Шевченківський Гай, Урич, Східниця). Їхній архітектурний розвиток відображає еволюцію підходів до просторової організації, естетики та екологічної інтеграції [1; 2].

Архітектура Трускавця: між модернізацією і спадковістю

Трускавець — один із найвідоміших курортів України, архітектурне формування якого почалося наприкінці XIX ст. у традиціях **віллової забудови австрійського періоду**, що поєднувала дерев'яні конструкції, декоративну різьбу та асиметричні форми дахів [3].

Сучасні об'єкти («Rixos Prykarpattyа», «Міротель», «Шале Грааль») демонструють тенденцію до інтеграції історичних мотивів у сучасну структуру. Композиційно вони поєднують відкриті тераси, атріумні простори, великі скляні площини, що забезпечують природне освітлення та візуальний зв'язок із ландшафтом [4].

Архітектурна ідея Трускавця сьогодні базується на принципі курортної репрезентативності, де естетика поєднує комфорт, природність і впізнавану регіональну стилістику.

Славське: формування гірськолижного рекреаційного середовища

Славське — це приклад архітектурного освоєння гірського середовища. Його сучасна архітектура відображає тенденції альпійського стилю, адаптованого до українських реалій. Комплекси «Гребенів», «Захар Беркут», «Київська Русь» демонструють територіальну терасність забудови, використання натуральних матеріалів (камінь, дерево, скло) і врахування орієнтації будівель відносно сонця та панорамних видів [5; 6]. Особливістю планувальної структури є поєднання зон катання, відпочинку та сервісу в єдину функціональну систему, що зменшує транспортне навантаження й підвищує комфорт туристів. При цьому значна увага приділяється ландшафтному дизайну — формуванню зелених схилів, природних терас і рекреаційних стежок, що гармонізують забудову з довкіллям.

Моршин: бальнеологічна архітектура як культурна спадщина

Архітектура Моршина має виразну історико-культурну ідентичність, пов'язану з традиціями європейських курортів початку XX століття. Композиційна структура міста побудована навколо курортного парку — головного просторового ядра, де розміщено бювети, санаторії та пішохідні алеї [7].

Сучасна реконструкція бальнеологічних закладів зберігає історичні фасади та масштаби забудови, інтегруючи нові об'єкти у сформоване середовище. Типовими для архітектури Моршина є центровані планувальні схеми, чітка симетрія ансамблів, використання природних матеріалів світлих відтінків і виражений екологічний підхід до благоустрою територій. Реалізується принцип «курорту-парку», де архітектура виконує роль фону, підпорядковуючись природі, що формує середовище гармонійного відпочинку.

2.6. Висновки до розділу

Порівняльний аналіз виявляє такі закономірності архітектурного формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини:

- **єдність функціонального зонування** (житлові, лікувальні, відпочинкові зони організовані навколо природних осей – парків, річок, гірських схилів);
- **поєднання історичних архітектурних кодів із сучасними технологіями;**

- **високий ступінь ландшафтної інтеграції** (терасування, мінімальне втручання у рельєф, збереження зелених масивів);

- **тенденція до екологізації архітектури**, що проявляється у використанні місцевих матеріалів, енергоощадних технологій, зелених дахів і природної вентиляції;

- **регіональна ідентичність** — через використання традиційних архітектурних форм, дерев'яних і кам'яних елементів, характерних для Галичини.

Отже, архітектурна практика Львівщини демонструє перехід від індустріальної моделі туризму до **екологічно-орієнтованої моделі рекреаційного розвитку**, у якій гармонія архітектури й ландшафту виступає ключовим чинником якості туристичного середовища.

Архітектурне формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини базується на поєднанні традиційних регіональних мотивів із сучасними підходами до функціонального зонування, енергоефективності та екологічної інтеграції. Важливою передумовою є збереження унікального ландшафтного середовища, яке формує просторову ідентичність регіону — передгір'я Карпат, мальовничі долини Стрия, Опору, Свічі, та історичні поселення із традиційною дерев'яною архітектурою [1].

Функціонально-планувальні рішення рекреаційних комплексів Львівщини формуються на основі принципу зонування: виділення основної рекреаційної зони (санаторно-оздоровчої, туристичної чи культурно-пізнавальної), допоміжної інфраструктури (харчування, проживання, сервісу), та ландшафтно-паркових територій, які виступають буфером між забудовою і природним середовищем [2]. Таке зонування дозволяє забезпечити комфортне перебування відвідувачів і раціональне використання території з урахуванням природних ухилів, водних ресурсів та інсоляції.

Суттєву роль відіграє принцип гармонізації архітектури з довкіллям, який реалізується через використання природних матеріалів (камінь, дерево, скло з високими енергозберігальними характеристиками) та кольорових рішень, що

відповідають палітрі навколишнього ландшафту — охристих, зелених, коричневих тонів [3]. Прикладами вдалого впровадження цих принципів є туристичні комплекси у Славському, Тухлі, Моршині, а також відновлені об'єкти історичної спадщини у Дрогобичі та Трускавці [4].

Естетика сучасних рекреаційних споруд Львівщини тяжіє до лаконізму форм та просторової відкритості, що забезпечує зоровий зв'язок із ландшафтом. У проєктуванні застосовуються принципи біофільного дизайну, який передбачає включення природних елементів у структуру будівлі — внутрішніх дворів, зелених покрівель, терас, оглядових майданчиків. Такі рішення сприяють формуванню психологічного комфорту та підсилюють відчуття єдності з природою [5].

Важливою тенденцією є також адаптація історичних об'єктів до сучасних рекреаційних функцій — ревіталізація вілл кінця XIX – початку XX століття у курортних зонах, перетворення колишніх маєтків та промислових споруд на туристично-культурні центри, музеї, готелі [6]. Такий підхід поєднує охорону культурної спадщини з розвитком туристичної інфраструктури, створюючи синергію між традицією та сучасністю.

Таким чином, архітектурне формування туристично-рекреаційних об'єктів Львівщини базується на принципах ландшафтної інтеграції, функціональної доцільності, використання регіональних архітектурних кодів і сучасних технологічних підходів, що забезпечує сталий розвиток територій і підтримує культурну автентичність краю.

РОЗДІЛ III

ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ

3.1. Роль природно-кліматичних умов у формуванні архітектури рекреаційно-туристичних закладів Львівщини

Львівщина — один із ключових регіонів Західної України, що вирізняється значним різноманіттям природних ландшафтів і сприятливими кліматичними умовами, які безпосередньо визначають специфіку архітектурних рішень у сфері рекреації та туризму. Територія області охоплює частину Східної Галичини та входить до Карпатського єврорегіону, що формує її унікальний природно-географічний контекст та розширює потенціал для розвитку туристичної інфраструктури.

Природно-географічне середовище та його вплив на архітектурне формування

Львівська область простягається від поліських лісових масивів на півночі до передгірних і гірських районів Українських Карпат на півдні. Таке різноманіття рельєфу — від рівнин Волинської та Подільської височин до хребтів Бескидів — створює різні умови інсоляції, вітрових навантажень, вологості та температурних режимів. Саме ці параметри стають базовими орієнтирами для архітекторів при проектуванні туристичних об'єктів: санаторіїв, SPA-комплексів, гірськолижних центрів, еко-курортів чи сезонних кемпінгів.

Північ регіону, що належить до лісостепової та частково поліської зони, характеризується більш м'якими кліматичними умовами, плавними формами рельєфу та наявністю значних лісових масивів. Це стимулює використання природних матеріалів, таких як деревина і камінь, а також формування об'єктів, інтегрованих у навколишнє середовище через малоповерхову, горизонтально розтягнуту забудову.

У центральній частині області, де рельєф формують пасма Розточчя, Гологорів, Вороняк та Опілля, природні умови диктують необхідність врахування значних висотних перепадів і змін мікроклімату. Тут активно

розвиваються рекреаційні комплекси з акцентом на ландшафтну інклюзію: терасування, продумане орієнтування будівель, інсоляційний комфорт та мінімальне порушення природного профілю схилів.

Південні райони, що охоплюють частину Карпат, мають найвиразніші природно-кліматичні фактори впливу на архітектуру. Гористий рельєф, збільшена кількість опадів, круті схили та холодніші температури зумовлюють використання специфічних конструктивних рішень: палевих або стовпчастих фундаментів, покрівель із великим виносом карнизів, посиленої теплоізоляції та застосування місцевих матеріалів, здатних витримувати високі вологісні навантаження. Саме в цих умовах сформувалася традиція дерев'яної карпатської архітектури, яку нині переосмислюють у сучасних рекреаційних комплексах.

Рис. 9 Мапа кліматичних зон і ґрунтів України [18]

Кліматичні чинники та комфорт туристичного середовища

Клімат Львівщини — помірно континентальний із підвищеною вологістю, м'якою зимою та теплим літом. Річна кількість опадів варіює від 600 мм на рівнинах до близько 1000 мм у горах. Це безпосередньо впливає на формування покрівель, фасадних матеріалів, систем водовідведення та вимоги до

експлуатаційної довговічності будівель. Архітектурні рішення повинні забезпечувати комфортне перебування туристів у різні сезони, що є критично важливим для цілорічного функціонування курортів.

Інсоляція, температурні коливання та пануючі вітри впливають на орієнтацію будівель, використання скління, організацію внутрішніх дворів і терас. У гірських районах також приділяють особливу увагу сніговим навантаженням і ризикам ерозії ґрунтів.

Водні ресурси й туристична інфраструктура

Через Львівську область проходить Головний європейський вододіл, що формує складну систему річок і потоків. Наявність Дністра, Західного Бугу, численних малих річок і водоспадів створює сприятливі умови для водного та ландшафтного туризму. Гідрологічні особливості регіону визначають розташування рекреаційних зон, обумовлюють вимоги до захисту берегових ліній, а також впливають на типологію архітектури — від купально-оздоровчих комплексів до природних SPA-локацій.

Окреме значення мають ресурси лікувальних мінеральних вод, на яких базуються бальнеологічні курорти Трускавця, Східниці та Моршина. Природні властивості води формують функціонально-планувальні схеми санаторіїв, технологічні процеси й архітектурну композицію таких закладів.

Природно-ландшафтний потенціал і туристична привабливість

Львівщина має понад чотири сотні природоохоронних територій, серед яких — заповідник «Розточчя», значна кількість заказників, дендропарків, природних пам'яток і лісових масивів. Таке середовище потребує делікатного архітектурного підходу, орієнтованого на збереження екосистем та естетичну інтеграцію споруд у довкілля. Саме тому сучасні рекреаційні комплекси дедалі частіше використовують концепції екологічної архітектури, ландшафтного мінімалізму та сталого будівництва.

Природно-кліматичні умови Львівщини є ключовим чинником формування архітектури рекреаційно-туристичних закладів. Різноманіття рельєфу, клімату,

водних ресурсів і природоохоронних територій визначає функціональні, конструктивні й естетичні параметри забудови. Завдяки поєднанню лісових масивів, рівнинних плато та карпатських хребтів регіон створює унікальні умови для розвитку різних типів туризму — від оздоровчого до активного, що вимагає адекватних, адаптивних і екологічно зважених архітектурних рішень.

3.1.1. Регіональні передумови розвитку рекреаційно-туристичної інфраструктури Розточчя

Розточчя – унікальний у геоморфологічному та ландшафтно-екологічному відношенні регіон, що простягається від Львова до Томашова, Щебрешина і Красника з польського боку кордону. На території України воно охоплює північно-західну частину Львівської області, від Львова до Рава-Руської, формуючи виразну природну домінанту над прилеглими рівнинами Надсяння та Надбужжя. Характерним є поєднання горбистого рельєфу з абсолютними висотами 320–370 м (подекуди до 400 м) та значною широтною мінливістю природних умов, що сприяє високій ландшафтній різноманітності.

Своєрідність Розточчя визначається геологічною структурою несиметричної антикліналі, складеної з крейдових і доломітових міоценових відкладів, що зумовлює формування мальовничих схилів, глибоких яруг, еолових форм рельєфу та ерозійного низькогір'я. Територією регіону проходить Головний європейський вододіл між басейнами Чорного та Балтійського морів, що підкреслює його унікальність у контексті європейської природної спадщини. Водночас кліматична ситуація, що формується під впливом західних вітрів та значної кількості атмосферних опадів (понад 700 мм на рік), сприяє збереженню потужних лісових масивів, багатих на рідкісні флористичні й фауністичні види.

Регіон характеризується історично сформованою рекреаційною функцією. Ще наприкінці XIX ст. тут активно розвивалися лікувально-оздоровчі практики: у Янові (сучасне Івано-Франкове), Верещиці, Лелехівці та інших поселеннях діяли літні стаціонарні відпочинкові центри. Сьогодні на території Розточчя функціонує кілька природоохоронних об'єктів національного та регіонального

рівнів: Яворівський національний природний парк, природний заповідник «Розточчя», регіональний ландшафтний парк «Равське Розточчя» та низка заказників і заповідних урочищ. Це створює потужну базу для розвитку екологічного туризму, еко-освіти, спортивно-оздоровчих та культурно-пізнавальних форм відпочинку.

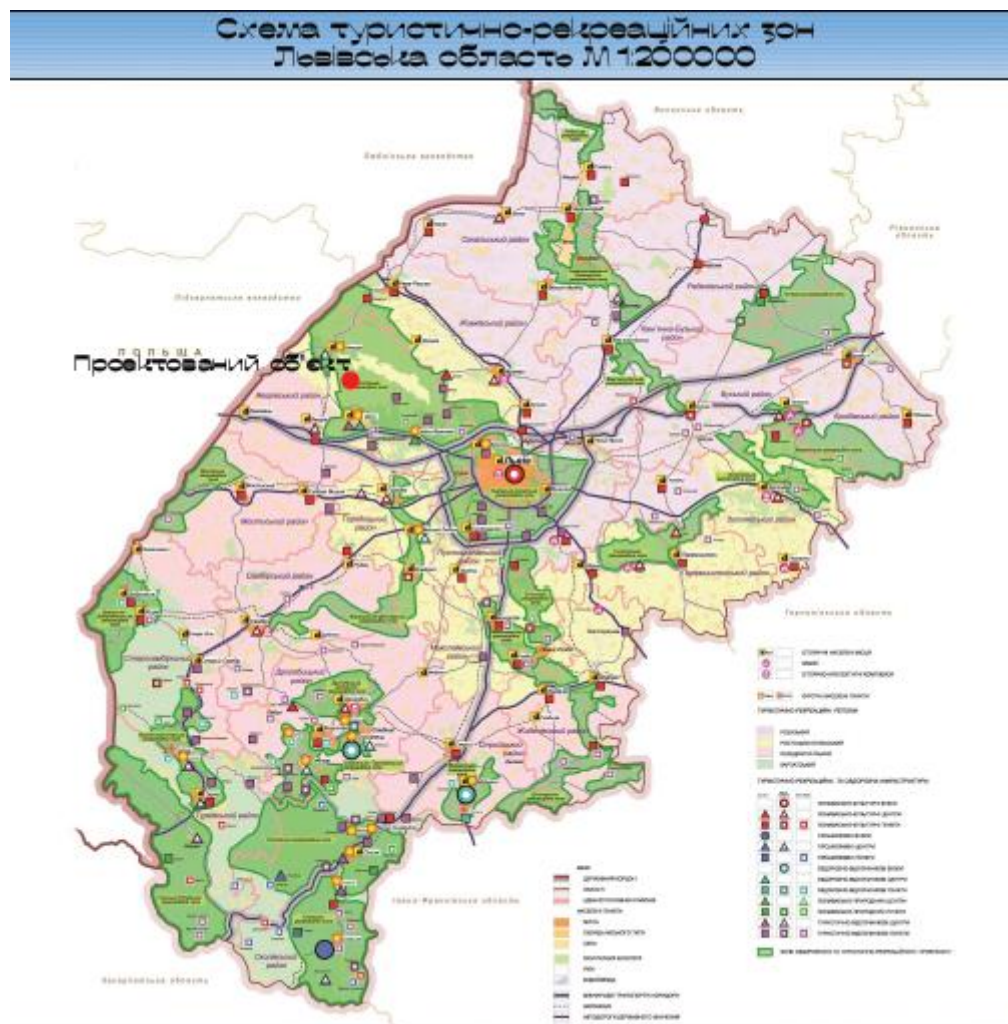

Рис.10 Схема туристично-рекреаційних зон Львівської області.

Розміщення вздовж транспортних комунікацій і безпосередня близькість до Львова, Жовкви та кордону з Європейським Союзом формують сприятливі економіко-соціальні умови для модернізації рекреаційної інфраструктури. Особливої ваги набувають території між Немировом і Шклом, відомі цілющими мінеральними водами, наявністю санаторно-курортних ресурсів, лісових масивів і цінних водойм. За таких умов доцільною та своєчасною є розробка концепції

сучасного рекреаційно-туристичного комплексу як елемента сталого регіонального розвитку.

Актуальність теми зумовлена необхідністю поєднання природоохоронних і туристичних функцій у межах Розточчя, а також потребою підвищення інвестиційної привабливості Львівщини через розвиток конкурентоспроможних туристично-оздоровчих продуктів. Реалізація сучасних архітектурних рішень на цій території сприятиме збереженню природної і культурної спадщини та підвищенню якості життя місцевих громад, забезпечить формування нових робочих місць та активізацію транскордонної співпраці.

Таким чином, Розточчя виступає перспективною платформою для впровадження інноваційних моделей рекреаційного освоєння ландшафту, що поєднують екологічну виваженість, економічну ефективність та архітектурну виразність.

3.2. Об'ємно-планувальне вирішення

3.2.1. Генеральний план ділянки рекреаційно-туристичного комплексу

Генеральний план ділянки рекреаційно-туристичного комплексу передбачає функціональну організацію території з урахуванням сучасних вимог до комфортного оздоровчого відпочинку, розміщення відвідувачів і забезпечення можливостей для занять фізичною культурою. Територія має полігональну конфігурацію та орієнтована вздовж транспортної мережі, що створює зручні умови для доступу та логістики. Планувальна структура зорієнтована на формування логічних просторових зв'язків між житлово-адміністративною частиною, спортивними майданчиками та господарською зоною, водночас забезпечуючи екологічну рівновагу й раціональне озеленення території.

Основний композиційний акцент розміщується у південній частині ділянки, де спроектовано адміністративно-житловий корпус. Ця будівля виконує функції

центрального вузла управління комплексом, містить простори для персоналу й апартаменти для проживання гостей. Формування головної пішохідної алеї, що веде до адміністративного входу, створює зручний і логічний рух відвідувачів від меж території до основних об'єктів. Поруч розташовано блок харчування з господарськими приміщеннями, який об'єднаний із господарським двором. Така просторово-планувальна конфігурація забезпечує ізоляцію технічних процесів від житлових і рекреаційних функцій, мінімізує потенційний дискомфорт для гостей та водночас забезпечує економічність внутрішньої логістики.

Житлові апартаменти на 12 осіб розміщені в окремому блоці ближче до центральної частини ділянки, в зоні зі зниженим рівнем шумового навантаження. Їхнє відокремлення від адміністративних та господарських будівель підвищує рівень приватності й відповідає санітарно-гігієнічним вимогам до організації простору для відпочинку.

Північна частина території відведена під спортивно-оздоровчу інфраструктуру. Тут розташовано кілька відкритих спортивних майданчиків різного призначення: поле для баскетболу, майданчик для волейболу та мультифункційний спортивний простір для тренувань на витривалість та занять кросовими видами спорту. Додатково передбачено кілька фізкультурних зон із малими архітектурними формами та можливістю проведення літньої гімнастики, ранкових тренувань і групових занять. Комплекс спортивних споруд з'єднаний із житловою частиною системою зручних пішохідних алей, що формують логічну та безпечну траєкторію пересування відвідувачів у межах території.

Ландшафтна організація ділянки базується на використанні природних і штучно сформованих зелених масивів, які виконують не лише естетичну, а й шумозахисну та просторово-буферну функцію. Групові насадження дерев, переважно листяних порід, організовані таким чином, щоб створювати помірне затінення рекреаційних зон і візуально відокремлювати спортивні поля від житлових корпусів. Пішохідно-транспортна мережа передбачає домінування саме пішохідного руху, що відповідає сучасним принципам екологічної урбаністики та безпеки користувачів. В'їзд транспортних засобів обмежено до зони господарського двору й сервісних під'їздів.

Загальна концепція генерального плану спрямована на створення компактного, функціонально насиченого та екологічно збалансованого рекреаційного середовища. Рациональне зонування та продумана система внутрішніх комунікацій забезпечують комфорт перебування, інклюзивний доступ до всіх ключових елементів інфраструктури та гармонійну інтеграцію забудови в природний ландшафт. Формування такої просторової моделі сприяє розвитку активних форм відпочинку, зміцненню здоров'я відвідувачів, підвищенню якості рекреаційних послуг і водночас відповідає стратегічним цілям сталого природокористування та ефективного використання території.

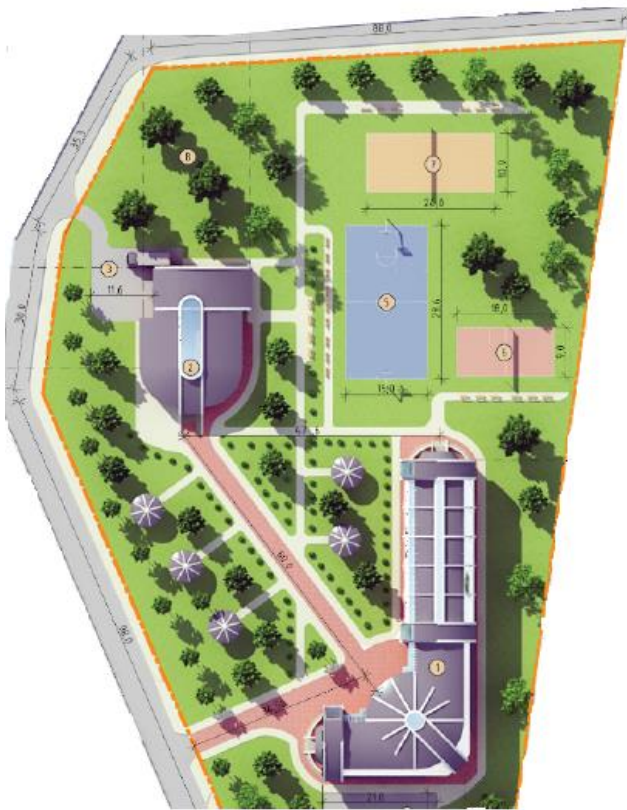

Рис. 11 Генплан ділянки. Експлікація: 1.Адміністративно-жиловий корпус, 2 Блок харчування / господарські приміщення, 3. Господарський двір, 4. Апартаменти на 12 осіб, 5.Спортивні майданчики для баскетболу, 6.Спортивні майданчики для волейболу, 7.Спортивне поле/майданчик для кросу, 8.Фізкультурні зони.

№	Найменування	Площа, м ²	%
1	Площа ділянки	12388	100
2	Площа забудови	1280	10.3
3	Площа мощення	7717.15	60.3
4	Площа озеленення	3157.85	29.4

3.2.2 Планувальне та об'ємно-просторове вирішення адміністративно-житлового корпусу рекреаційно-туристичного комплексу

План першого поверху адміністративно-житлового корпусу демонструє раціональну ієрархію функціональних зон, яка відповідає основним завданням комплексу – забезпечити організаційне управління, комфортне розміщення відпочивальників і доступ до сервісних приміщень без перетину господарських і відпочинкових потоків. Об'ємно-планувальна структура будівлі утворює Г-подібну конфігурацію, що формує зручний внутрішній двір і водночас дозволяє створити чітку орієнтацію всіх приміщень у напрямку головних рекреаційних осей території.

Вхідна група зосереджена в поворотному вузлі композиції, який виступає центральним комунікаційним ядром поверху. Тут розміщено вестибюльно-холловий простір, гардероб та допоміжні приміщення адміністрування. З вестибюлю організовано виходи на вертикальні комунікації – сходові клітки і ліфт, що забезпечує доступність будівлі для маломобільних груп населення. Просторові рішення спрямовані на формування зручної логістики відвідувачів та оперативного зв'язку між усіма основними зонами.

Ліве крило будівлі займає житлова частина, представлена блоками номерів готельного типу. Кожен блок містить основну житлову кімнату із санвузлом та виходом до коридору, що тягнеться уздовж фасаду. Номери мають однакову площу й стандартизоване планування, орієнтоване на двох-трьох осіб, що відповідає формату короткотривалого відпочинку. Розміщення номерів уздовж

зовнішнього фасаду гарантує природне освітлення й інсоляцію, а також дає можливість організувати оглядові види на рекреаційну територію. Коридорна система завершується сходовою кліткою, яка виконує функції окремого евакуаційного виходу.

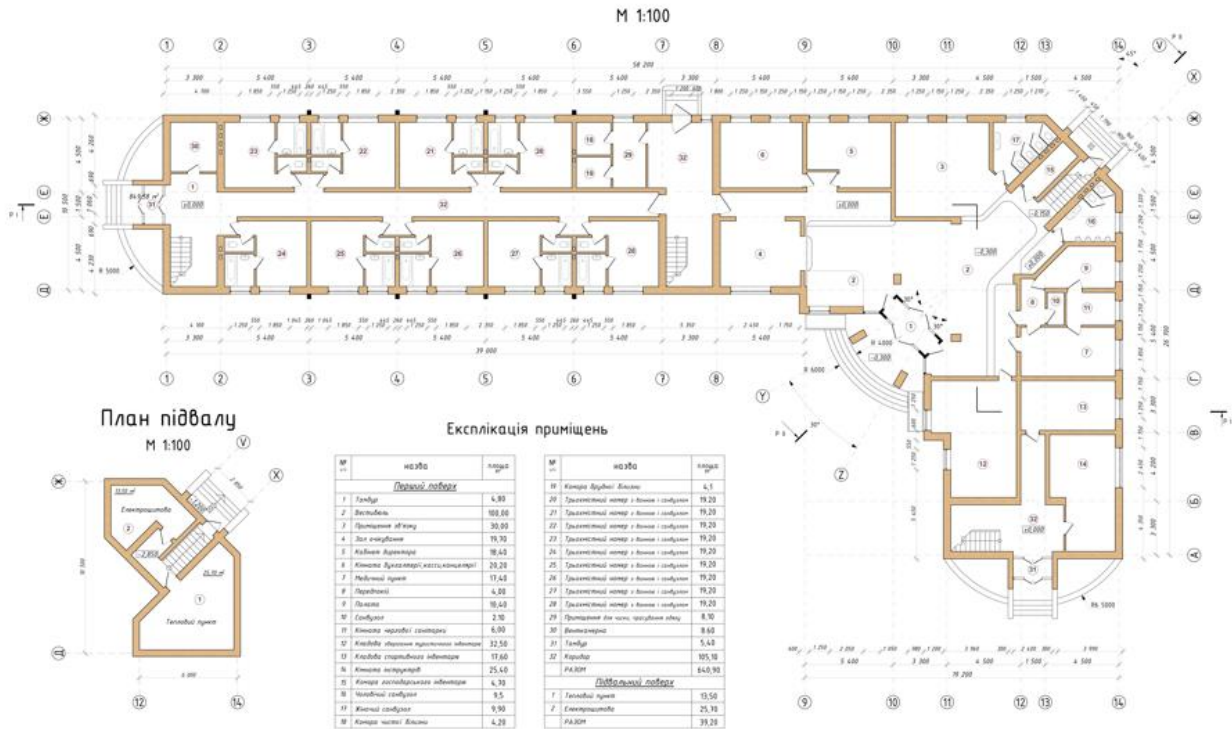

Рис. 12 План поверху на відмітці -0.000. План підвалу.

Експлікація: 1. Хол венчального відпочинку – 85,10 м², 2. Бібліотека – 35,00 м², 3. Ліварня – 38,00 м², 4. Конференц-зал інформаційно-інтерактивний – 66,70 м², 5. Відпочинковий зал – 40,00 м², 6. Комора венчального відпочинку – 9,50 м², 7. Чоловічий санвузол – 9,60 м², 8. Жіночий санвузол – 9,50 м², 9. Венчальний номер з санвузлом – 21,50 м², 10. Венчальний номер з санвузлом – 21,50 м², 11. Венчальний номер з санвузлом – 21,50 м², 12. Венчальний номер з санвузлом – 21,50 м², 13. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 14. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 15. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 16. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 17. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 18. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 19. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 20. Чоловічий номер з санвузлом – 21,50 м², 21. Холодильник – 6,80 м², 22. Коридор – 118,20 м², **Разом: 732,20 м²**

У правому крилі зосереджені громадські та адміністративні приміщення. Тут розміщуються кабінети персоналу, службові кімнати для організації дозвілля

та супроводу мешканців, а також приміщення побутового забезпечення. Значну частину правої гілки займає багатофункціональна зала, що може використовуватися для проведення культурно-масових заходів, конференцій або занять із фізичної активності у міжсезоння. Просторове рішення цієї зони дає змогу формувати гнучкі сценарії використання, що є важливим критерієм для сучасних рекреаційних комплексів.

Комунікаційні зв'язки між крилами будівлі є чіткими та компактними, виключаючи необхідність перетинання потоків гостей і персоналу. Технічні та складські приміщення винесені в ізольовані ділянки плану з мінімальним впливом на житлову та громадську функції. Всі внутрішні проходи мають нормативну ширину, що забезпечує вільний і безпечний рух людей, у тому числі під час евакуації.

Архітектурно-планувальна організація першого поверху спрямована на забезпечення високого рівня комфорту та приватності, одночасно підтримуючи ефективне функціонування адміністративних процесів. Композиційна чіткість, ясна логіка зонування, доступність вертикальних комунікацій та візуальна орієнтованість приміщень на природні ландшафтні об'єкти території формують якісне середовище перебування і відповідають сучасним професійним стандартам проектування рекреаційно-туристичних споруд.

Підвальний поверх адміністративно-житлового корпусу виконує важливі технічні та експлуатаційні функції, забезпечуючи роботу інженерних систем будівлі, зберігання необхідних матеріальних ресурсів і формування умов для якісного обслуговування номерного фонду. Просторова структура підвалу організована за принципом компактності й мінімального перетину потоків обслуговування з маршрутами користувачів будівлі.

Вертикальні комунікації з першого поверху забезпечені основною сходовою кліткою, розташованою в межах логістичного вузла комплексу. Такий підхід сприяє максимально простому переміщенню персоналу, оперативному доступу до інженерних систем і швидкому реагуванню у випадку технічної необхідності.

Центральне місце в плані підвалу займають електрощитова та приміщення інженерного забезпечення (система електропостачання будівлі, розподільчі

щити, комунікаційні вузли), що гарантує безперебійну роботу комплексу та відповідність нормативам безпеки. Розташування електротехнічних приміщень у відокремленій частині підвалу мінімізує ризики впливу на житлові функції будівлі.

У плані підвального рівня також передбачено господарський склад з приміщеннями для тимчасового зберігання матеріальних цінностей, інвентарю та витратних матеріалів, необхідних для прибирання і технічного обслуговування. Прямий зв'язок цих приміщень зі сходовою кліткою сприяє оптимізації обслуговуючих процесів.

Окремим функціональним блоком виділено господарський вузол і санітарно-побутові приміщення персоналу, що забезпечує створення умов для виконання службових обов'язків без додаткового навантаження на основні поверхи будівлі. Таке зонування підвищує санітарно-гігієнічний рівень експлуатації корпусу та відповідає вимогам ДБН щодо організації праці.

Розміщення підвального поверху виключно під частиною будівельного об'єму та його компактна форма забезпечують економічність конструктивних рішень, зниження енерговитрат на обігрів і належний рівень безпеки щодо вологозахисту та вентиляції. Інженерні комунікації розташовані у відкритому доступі над сервісними приміщеннями, що значно спрощує їх обслуговування та ремонт.

Функціональна структура підвалу відповідає всім ключовим вимогам до будівель рекреаційно-туристичного призначення:

- **ізолюваність технічних процесів** від житлових зон;
- **оперативний доступ персоналу** до інженерних вузлів;
- **раціональний розподіл сервісних приміщень** відповідно до експлуатаційних потреб;
- **мінімізація шумового та технічного впливу** на відпочивальників;
- **економічність і безпечність інженерних рішень.**

Таким чином, підвальный поверх є невід'ємним елементом загальної концепції будівлі, що забезпечує безперервність функціонування інженерних систем і високий рівень сервісу для мешканців комплексу.

План другого поверху адміністративно-житлового корпусу

План другого поверху адміністративно-житлового корпусу формує основний житловий фонд рекреаційно-туристичного комплексу та зосереджує приміщення для розміщення відпочивальників на триваліший період. У структурі поверху продовжено логіку Г-подібного об'єму будівлі, що забезпечує чітку функціональну організацію і раціональний розподіл житлових номерів уздовж фасадних ліній.

Вертикальні комунікації — сходові клітки та ліфт — розміщені відповідно до принципу рівномірного доступу з будь-якої частини коридорної системи, а їхнє дублювання на кінцях крила відповідає вимогам пожежної безпеки та нормативним умовам евакуації. Центральний коридор об'єднує усі житлові приміщення та водночас мінімізує кількість поворотів і «глухих» зон, що сприяє інтуїтивній орієнтації користувачів у просторі.

Житлові номери представлені переважно ****двомісними кімнатами готельного типу****, які мають індивідуальні санвузли та повноцінний набір приміщень для комфортного перебування — спальну зону, зону короткочасного відпочинку, місця для зберігання речей. Планувальна типологія номерів є повторюваною, що оптимізує конструктивні та інженерні рішення, зокрема вертикальну шахту водопостачання та каналізації, що проходять у межах санітарних кабін.

Номери орієнтовані на зовнішній простір ділянки й отримують достатнє природне освітлення. Така орієнтація сприяє кращому психологічному комфорту відпочивальників, адже візуальний зв'язок з озелененою рекреаційною зоною є одним із ключових чинників якісного середовища оздоровлення. У частині номерів передбачені еркери або збільшені прорізи, що додає архітектурної виразності фасадам та створює ширші панорамні кути огляду.

У поворотній частині поверху розташовані службові приміщення для покоївок, побутові ніші та допоміжні комунікаційні вузли — їхнє розміщення дозволяє обслуговуючому персоналу оперативно здійснювати прибирання та

контроль стану номерного фонду без зайвого втручання у приватний простір гостей.

Приміщення адміністративного призначення — у разі їх наявності на цьому рівні — інтегровані в просторові «вставки» біля вертикальних комунікацій, що зберігає цілісність житлової функції поверху та запобігає перетину відпочинкових і службових потоків.

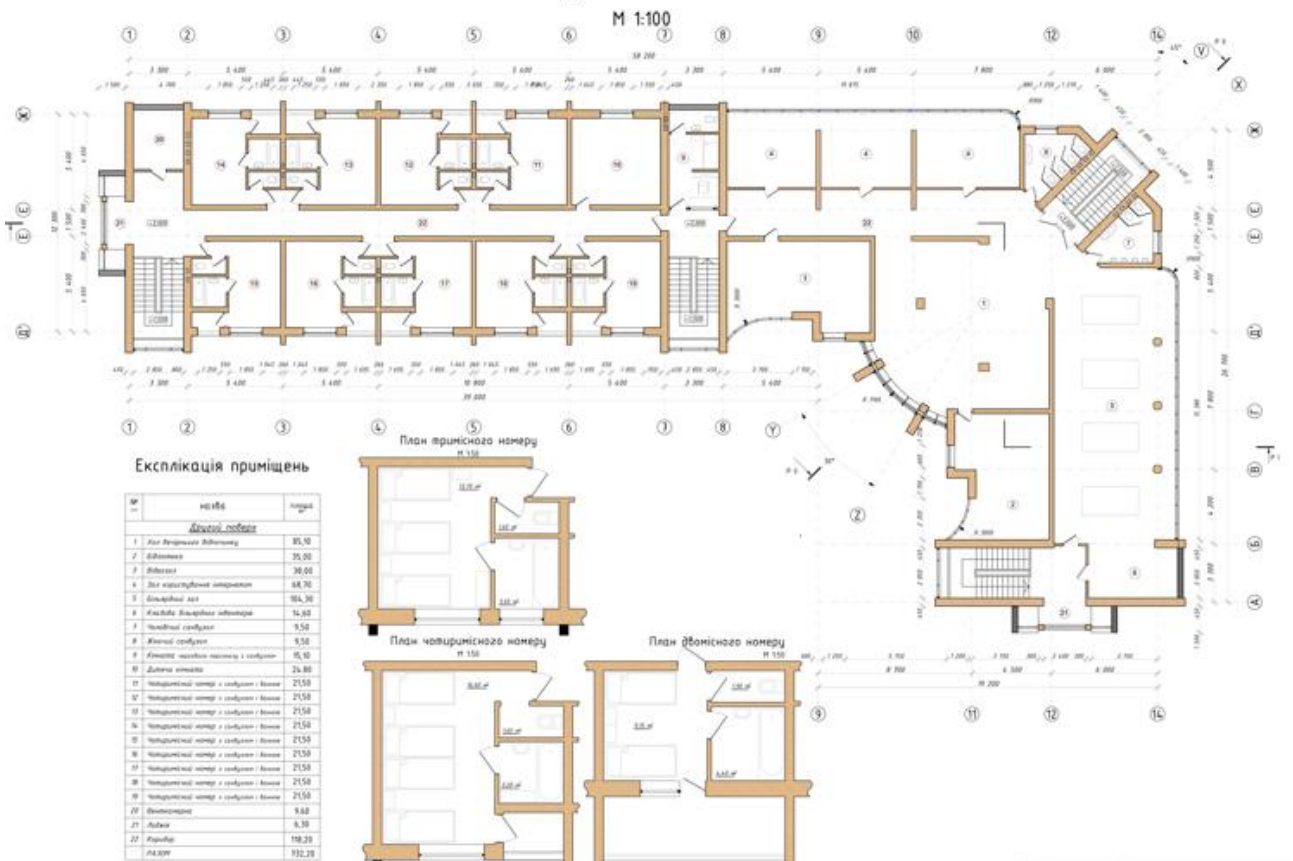

Рис. 13 План другого поверху

Загалом план другого поверху характеризується ритмічною та впорядкованою структурою коридорного типу із максимальним використанням площі під житлові приміщення. Таким чином забезпечено:

- комфорт проживання і приватність для відпочивальників;
- функціональну ефективність експлуатації будівлі;
- економічність та повторюваність конструктивних рішень;
- логічну організацію потоків і безпеку пересування;
- оптимальні умови природного освітлення і видового розкриття території.

Планувальна концепція відповідає сучасним вимогам проектування туристичних об'єктів і сприяє створенню якісного середовища відновлення та рекреації.

План третього поверху є логічним продовженням житлової функції будівлі й формує основний номерний фонд рекреаційно-туристичного комплексу. Просторова організація поверху ґрунтується на повторенні типового коридорного планування та збереженні послідовного ритму розміщення номерів уздовж головних фасадних площин. Такий підхід забезпечує як економічність конструктивних рішень, так і стабільно високі умови інсоляції та видового розкриття для всіх житлових приміщень.

У структурі поверху чітко виділяються дві протяжні галереї-коридори, які з'єднують житлові блоки у Г-подібному об'ємі будівлі. Вертикальні комунікації продубльовані у трьох ключових вузлах: на протилежних торцях крила та у поворотній частині корпусу, що відповідає вимогам нормативної безпеки та забезпечує зручний доступ до номерів із мінімальною довжиною евакуаційних шляхів.

Житлові номери мають стандартизовану структуру з виділеною санітарною групою. В експлікації приміщень передбачено різні категорії номерів (двомісні та тримісні, у тому числі кілька номерових одиниць із більшими габаритами), що дозволяє адаптувати будівлю до потреб відпочивальників різного віку та складу груп. Типологічна уніфікація номерів забезпечує ефективне прокладання внутрішніх інженерних мереж, скорочує експлуатаційні витрати та спрощує обслуговування.

- забезпечено комфорт проживання та приватність номерів;
- усі евакуаційні шляхи мають нормативні параметри;
- санітарні блоки кожного номера створюють індивідуалізовані умови користування;
- компактне розміщення допоміжних приміщень підвищує ефективність експлуатації;
- номерний фонд має уніфіковану типологію, що позитивно впливає на економіку будівництва.

Таким чином, третій поверх є найбільш насиченим житловим рівнем будівлі, доповнюючи загальну концепцію рекреаційно-туристичного корпусу як комфортного середовища тимчасового проживання та оздоровлення гостей комплексу.

3.2.3 Архітектурно-художнє вирішення фасадів адміністративно-житлового корпусу

Рис. 15 Адміністративно-житловий корпус. Візуалізація

Архітектурне вирішення фасадів адміністративно-житлового корпусу базується на поєднанні сучасних об'ємно-пластичних форм із функціональною домінантою просторової композиції. Ключовим елементом формотворення є акцентовані громадські об'єми з панорамним заскленням та криволінійними покрівлями, які контрастують із ритмічними лініями житлової частини будівлі.

Рис. 16 Фасад 1–14

Головний фасад будівлі має **виразну горизонтальну членованість**, зумовлену протяжними лінійними балконами та повторюваною сіткою вікон номерного фонду. Перший поверх візуально відділений оздобленням із жовто-світлої тональності, що створює масивну основу. Верхні поверхи оформлені за допомогою композиційної системи відкритих галерей і балконів, орієнтованих на рекреаційний простір.

Композиційним акцентом є **вертикальні об'єми зі склінням**, які функціонують як вестибюльно-комунікаційні вузли. Вони створюють динамічний перехід між блоками, урізноманітнюючи фасад плоского корпусу. Об'єм плавно завершується криволінійними дахами на торцях, що формують впізнаваний силует комплексу.

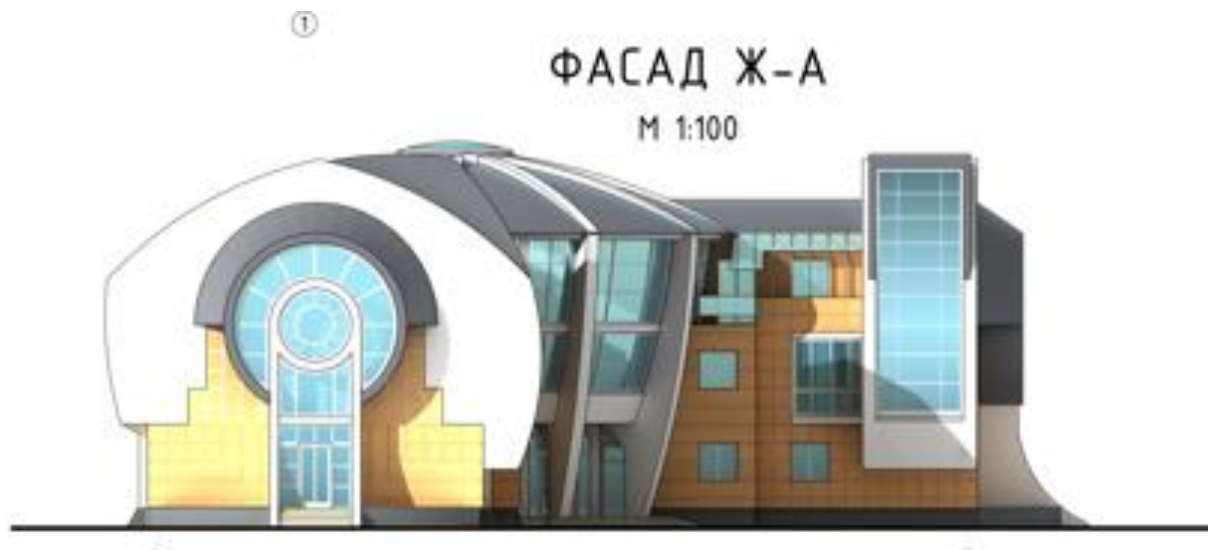

Рис. 17 Фасад Ж–А

Цей фасад вирізняється **симетричною композицією** зі значною часткою глухих поверхонь та стриманою ритмікою віконних прорізів. Переважання

стінового заповнення об'єктивно відображає функціональну призначеність блоку із сервісними та адміністративними приміщеннями.

У структурі об'ємів виразним елементом є **висотний вертикальний об'єм зі склінням**, який формує архітектурну домінанту та одночасно позначає внутрішні комунікаційні зв'язки будівлі.

Рис. 18 Фасад А-Ж

На фасаді А-Ж простежується **підкреслена горизонтальність**, утворена смугою панорамного скління на рівні другого поверху. Скляна вставка забезпечує максимальне природне освітлення громадських приміщень та формує візуальну відкритість будівлі до зовнішнього простору.

Криволінійна покрівля у поєднанні із геометрично чіткими вертикальними площинами створює гру контрастів між м'якістю форм і строгістю конструкції.

Рис. 19 Фасад 14-1

Цей фасад є композиційно спорідненим до головного, проте подає іншу конфігурацію ритмів за рахунок варіативності віконних прорізів та інших пропорцій галерей. Візуальна структура фасаду вказує на **зонування за функціями** та орієнтацією номерів, адаптоване до прив'язки до рельєфу.

Кінцеві об'єми формують пластичну об'ємну рамку з криволінійним завершенням покрівлі, що гармонійно об'єднує будівлю в єдиний архітектурний образ.

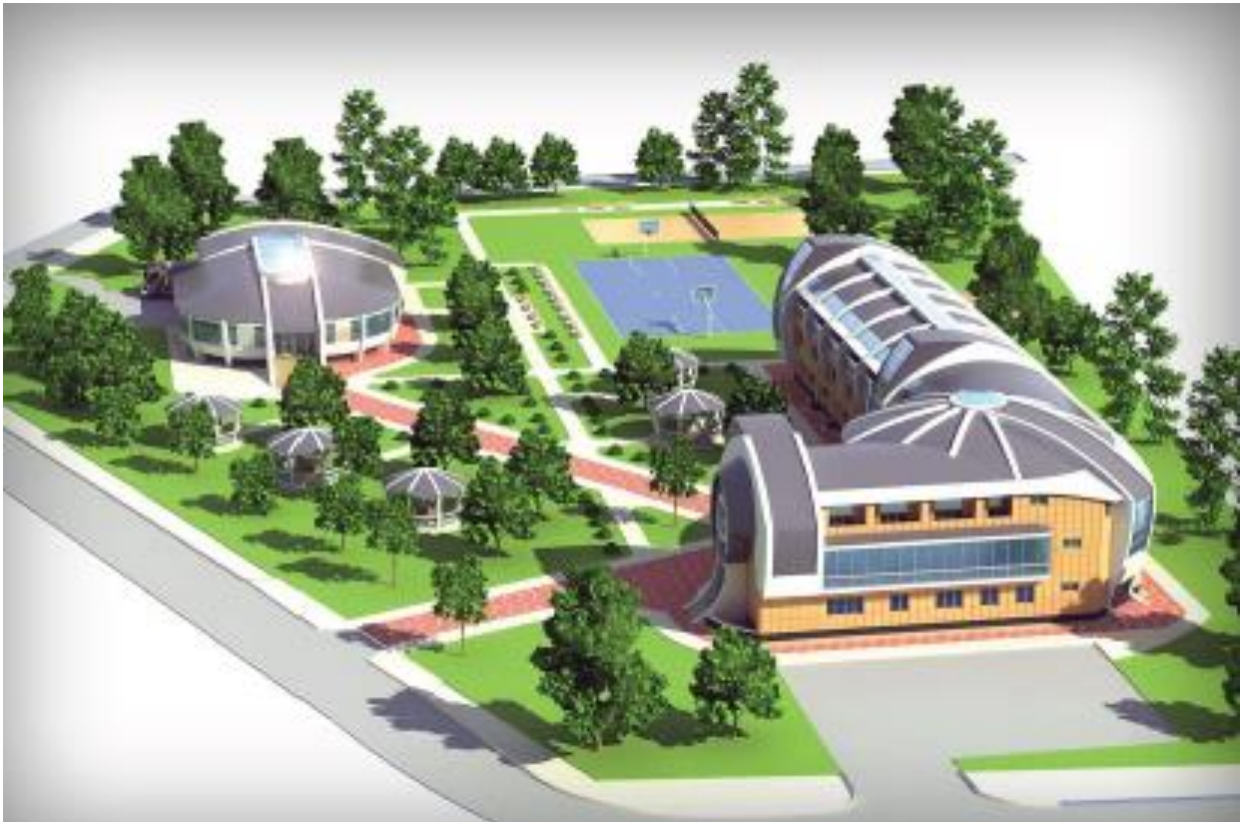

Рис. 20 Проектований рекреаційно-туристичний заклад. Перспектива.

Стильові та композиційні особливості

- Поєднання плавних та лінійно-строгих геометричних форм визначає сучасний стиль будівлі
- Контраст матеріалів: світлі стінові площини / насичені скляні фрагменти
- Ритміка прорізів відповідає модульній структурі внутрішнього планування
- Криволінійні дахи підсилюють динамічність силуету на фоні ландшафту
- Вертикальні скляні вежі — архітектурні акценти та ключові навігаційні маркери

Архітектурне вирішення фасадів не лише підкреслює функціональну різноманітність внутрішніх просторів, але й формує яскравий образ рекреаційно-туристичного комплексу, що органічно вписується в природне середовище Розточчя.

3.2.4 Конструктивна схема адміністративно-житлового корпусу

Конструктивна система будівлі є каркасною з використанням вертикальних несучих елементів (колон і стін) та горизонтальних міжповерхових перекриттів, що забезпечує просторову жорсткість і рівномірний розподіл навантажень. Будівля є трирівневою з цоколем/підвальним поверхом та має ділянки з різною поверховістю через ухил рельєфу.

Несучий каркас сформований поздовжніми і поперечними стінами та колонами прямокутного перерізу (видимі на всіх розрізах). Міжповерхові перекриття мають балкову або плитну структуру з чітким лінійним положенням опорних елементів. Перепади відміток підлоги демонструють пристосування будівлі до природного рельєфу.

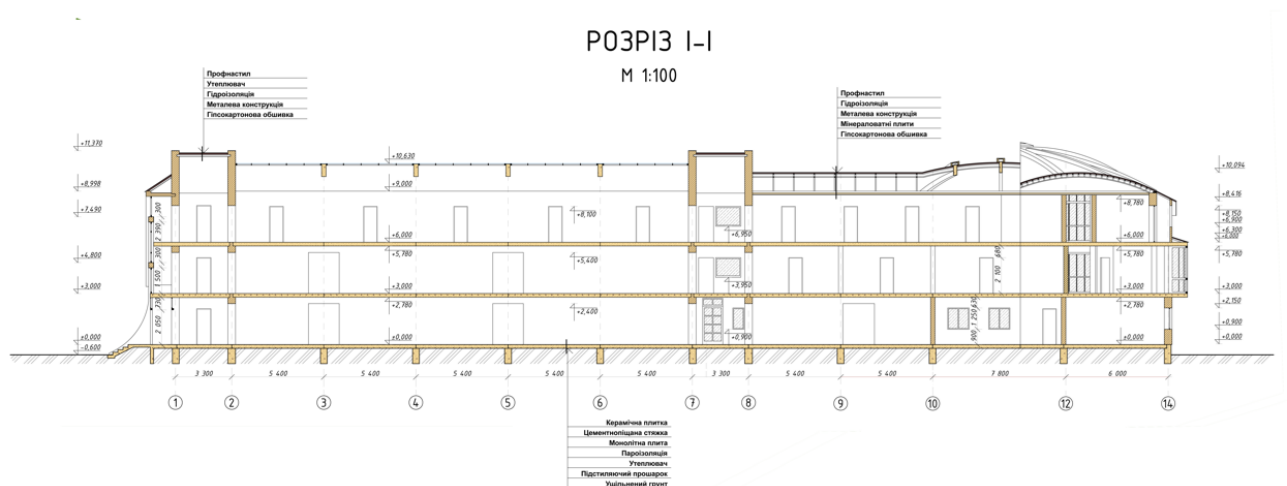

Рис. 21 Розріз I-I (М 1:100)

Розріз I-I показує основний протяжний триповерховий корпус із плоскою покрівлею в центральній частині. Несучими елементами виступають:

- поздовжні й поперечні стіни (товщина вказана на кресленні)
- вертикальні простінки між віконними прорізами

- несучі колони у внутрішніх коридорних зонах

Висоти поверхів згідно з відмітками:

- від підлоги підвалу / цоколя до 1-го поверху $\approx 3,300$ м
- поверхи житлові мають висоту $\approx 3,050$ м до низу перекриття
- загальна висотність від підшови фундаменту до покрівлі – багаторівнева, з поступовим пониженням до західного фасаду

Покрівля переважно плоска, з незначними переломами по лінії примикання до об'єму холу/атріуму.

Віконні прорізи рівномірні за висотою, що свідчить про уніфікований конструктивний крок та модульність розмірів номерного фонду.

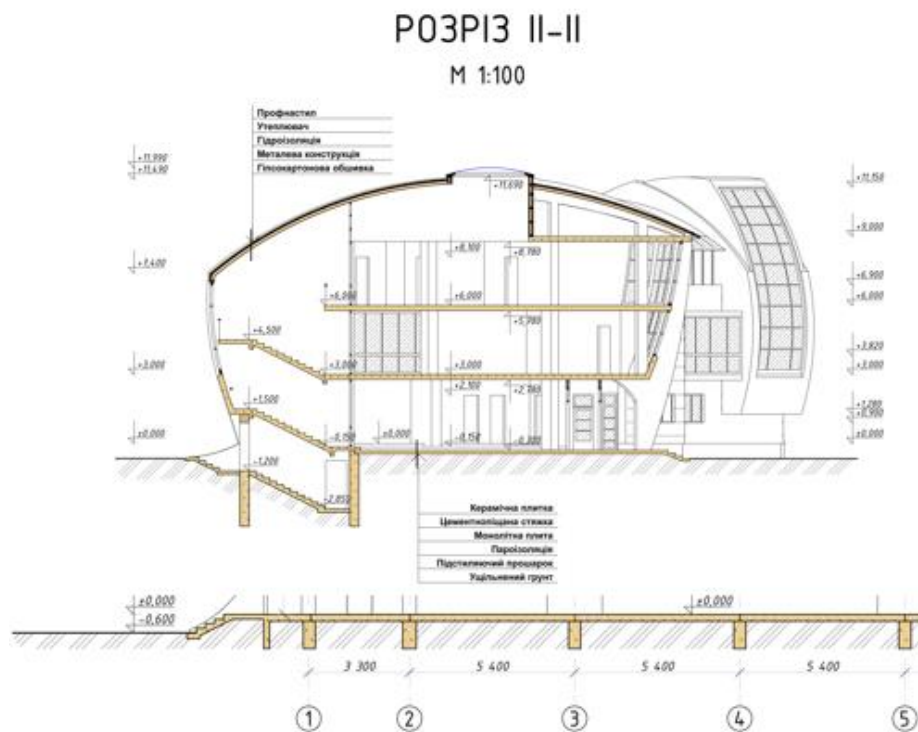

Рис. 22 Розріз 2-2. Розріз 3-3

Розріз II-II (М 1:100). Цей розріз відтворює об'єм із криволінійною покрівлею, що є найвиразнішим елементом усієї будівлі. Спостерігається:

- арочний або радіусний контур даху
- розширені світлопрозорі прорізи на фасаді

- повноцінне триярусне внутрішнє просторове рішення із відкритими сходовими зв'язками

Особливості конструкцій:

- покрівля криволінійна, балочно-ребриста або арочна (видно зі схеми несучих елементів)
- вертикальні несучі стіни в зоні еркера/вестибюля частково замінені скляними заповненнями на металевих стояках (поза каркасом)
- у зоні сходів — подвійні простінкові опори для сприйняття точкових навантажень

Різниця рельєфу врахована за допомогою підвального технічного рівня, який плавно вбудований у місце перепаду висот.

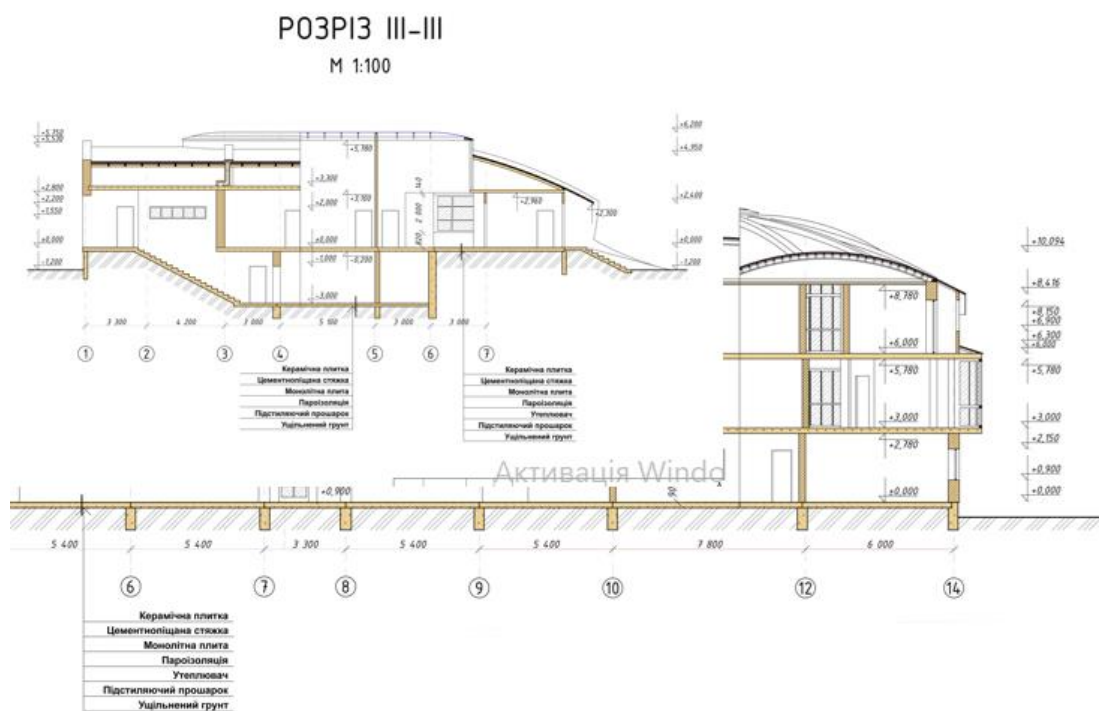

Рис.23 Розріз III-III (М 1:100)

Розріз III-III (М 1:100). Дана частина є варіативною за поверховістю: зменшення кількості поверхів у напрямку схилу рельєфу:

- частина будівлі переходить у дворівневу
 - перекриття мають перелом за висотою, що адаптує будівлю до ухилу землі
- Покрівля також має:

- криволінійний нахил
- зниження висоти від центрального об'єму до бічного

На цьому розрізі чітко прочитуються:

- сходові марші як основний вертикальний зв'язок
- підвал з технічними приміщеннями
- значний шар теплоізоляційного даху, улаштований поверх криволінійних несучих елементів

Аналіз трьох розрізів дозволяє зробити висновок, що:

- конструктивна схема — каркасно-стіночна
- перекриття — горизонтальні балкові/плитні
- покрівля — поєднання плоскої і криволінійної
- будівля враховує перепади рельєфу через терасування та підвальний рівень
- світлопрозорі фасадні елементи виконані в каркасних вставках
- вузли сходових кліток виконують роль жорстких діафрагм

Архітектонічне значення конструктивного рішення

Таке конструктивне вирішення забезпечує:

- інженерну ефективність і економічність житлових блоків
- пластичність і виразність форм у зоні громадських просторів
- адаптивність до ландшафтних умов Розточчя
- гнучкість внутрішнього простору
- безперервність вертикальної несучої системи
- відповідність вимогам сейсмо- та пожежної стійкості

3.3. Висновки до розділу

Проведений у розділі аналіз засвідчив, що природно-кліматичні умови Львівщини загалом і Розточчя зокрема є визначальним чинником формування архітектури рекреаційно-туристичних закладів. Різноманіття ландшафтних структур — від рівнинних та передгірних територій до горбистого рельєфу

Розточчя й карпатських хребтів — зумовлює відмінності в інсоляційному режимі, вітрових навантаженнях, зволоженні та температурному режимі, що безпосередньо позначається на виборі типології забудови, конструктивних рішень та прийомів просторової організації рекреаційних об'єктів. Було показано, що саме погодні та рельєфні параметри визначають характер планувальної структури, конфігурацію покрівель, орієнтацію будівель і вибір матеріалів.

У межах розділу окреслено регіональні передумови розвитку рекреаційно-туристичної інфраструктури Розточчя як специфічної ландшафтно-екологічної території з високою природною та рекреаційною цінністю. Встановлено, що поєднання горбистого рельєфу, розгалуженої гідромережі та наявності природоохоронних територій (національних парків, заповідників, регіональних ландшафтних парків) створює унікальне підґрунтя для розвитку екологічного, оздоровчого та пізнавального туризму. Історично сформована курортно-рекреаційна функція територій між Немировом і Шклом, наявність мінеральних вод, лісових масивів і водойм обґрунтовують доцільність розміщення саме тут сучасного рекреаційно-туристичного комплексу.

Розроблений генеральний план ділянки довів можливість поєднання функціональної насиченості з екологічною виваженістю. Встановлено, що запропоноване зонування території — з виокремленням житлово-адміністративної, спортивно-оздоровчої, господарської та озелененої рекреаційної зон — забезпечує логічну організацію переміщень, комфортне розміщення відвідувачів, інженерну доцільність та мінімізацію конфліктів між господарськими й відпочинковими потоками. Техніко-економічні показники підтвердили збалансоване співвідношення площі забудови, мощення та озеленення, що відповідає вимогам до рекреаційних територій і сприяє формуванню сприятливого мікроклімату.

Архітектурно-планувальне вирішення адміністративно-житлового корпусу продемонструвало доцільність застосування Г-подібної конфігурації будівлі з формуванням напівзамкненого внутрішнього простору та чіткої ієрархії функціональних зв'язків. У розділі обґрунтовано раціональність розміщення на

першому поверсі вестибюльно-громадських, адміністративних і частини житлових приміщень, організації номерного фонду на верхніх поверхах та винесення інженерно-технічних функцій у підвальний рівень. Така структура забезпечує високий рівень комфортності проживання, оптимальну логістику обслуговування й чітке розмежування зон користування персоналу та відпочивальників.

Аналіз планувальних рішень другого й третього поверхів дав змогу зробити висновок про ефективність коридорної системи з уніфікованими номерними блоками, орієнтованими на рекреаційні пейзажі. Повторюваність номерної типології, продумане розташування санітарних вузлів та допоміжних приміщень, а також продубльовані вертикальні комунікації забезпечують як зручність експлуатації, так і відповідність чинним санітарно-гігієнічним та протипожежним вимогам. Підвальний поверх, у свою чергу, формується як інженерно-сервісний «фундамент» будівлі, що гарантує безперебійну роботу інженерних систем та ізоляцію технічних процесів від житлових і громадських функцій.

Архітектурно-художнє вирішення фасадів адміністративно-житлового корпусу засвідчило прагнення до поєднання сучасної пластики з ландшафтною інтегрованістю. Виокремлено ключові прийоми формотворення: горизонтальну членованість головного фасаду, використання панорамного скління у громадських зонах, запровадження криволінійних покрівель та акцентованих скляних об'ємів, що виконують роль композиційних домінант і навігаційних орієнтирів. Таким чином, образ будівлі формується як впізнаваний, динамічний та водночас узгоджений із природним оточенням.

Розгляд конструктивної схеми корпусу дозволив зробити висновок про доцільність застосування каркасно-стіночної системи з горизонтальними плитними перекриттями та комбінованою системою покрівель (плоских і криволінійних), адаптованих до перепадів рельєфу. Підкреслено, що така система забезпечує просторову жорсткість, гнучкість внутрішнього планування, економічність будівництва й експлуатації, а також дає змогу органічно

«вписати» об'єм у ландшафт за рахунок терасування та використання підвального рівня в зоні найбільших рельєфних різниць.

У підсумку, розділ III демонструє, що запропоновані проєктні рішення для рекреаційно-туристичного комплексу в межах Розточчя базуються на комплексному врахуванні природно-кліматичних, ландшафтних, функціональних та конструктивних чинників. Об'ємно-планувальна і архітектурно-художня концепція об'єкта відповідає сучасним вимогам до рекреаційної інфраструктури, орієнтованої на сталий розвиток, екологічну виваженість та комфорт користувачів, і може розглядатися як модельний підхід до формування подібних закладів на території Львівщини.

РОЗДІЛ IV

ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

4.1. Особливості природоохоронних заходів для рекреаційно-туристичних закладів Розточчя

Розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури на території Розточчя передбачає високий рівень відповідальності щодо збереження природних ресурсів та екологічної стійкості регіону. Розточчя характеризується унікальним комплексом ландшафтних, кліматичних і біологічних особливостей, які визначають його як цінну природоохоронну зону із транскордонним статусом та широким спектром природно-ресурсних можливостей для оздоровлення й туризму. Наявність на території національних парків, ландшафтних заповідників і заказників зумовлює особливий режим планування та господарської діяльності, спрямований на збереження екологічного балансу.

Екологічні вимоги до рекреаційних об'єктів у цьому регіоні передбачають обмеження антропогенного навантаження на лісові масиви та гідрологічну мережу, а також раціональне використання земельних ресурсів з урахуванням їх відновної здатності. У контексті проектування туристичних комплексів першочергове значення мають заходи щодо мінімізації втручання у природний рельєф, збереження існуючих насаджень та попередження ерозійних процесів. Використання екологічно дружніх матеріалів, впровадження систем енергоефективного освітлення та відновлювальних джерел енергії сприяють зменшенню викидів і споживання природних ресурсів.

Особлива увага приділяється організації водовідведення та очищення стічних вод, оскільки територія Розточчя має характер складної гідрологічної структури з високим рівнем ґрунтових вод і значною кількістю заболочених ділянок. Сучасні інженерні рішення мають забезпечувати повторне використання технічної води для поливу зелених зон та очищення поверхні території. Важливим напрямом природоохоронної діяльності є також

формування умов для збереження біорізноманіття — створення захисних зелених коридорів, використання фітокомпозицій зі збереженням автохтонних видів рослин, мінімізація світлового забруднення під час нічного освітлення.

До природоохоронних заходів належать також інформаційно-просвітницькі рішення, спрямовані на формування екологічної культури користувачів комплексу. Рекреаційно-туристичний об'єкт, розташований у межах або поблизу охоронних природних територій, повинен передбачати систему екостежок, інформаційних стендів, рекомендацій щодо поведінки в природі, що сприятиме відповідальному ставленню відвідувачів до довкілля.

Комплексний підхід до впровадження природоохоронних заходів у рекреаційних будівлях Розточчя дозволяє не лише мінімізувати вплив забудови на ландшафт, а й підтримувати екологічну стійкість території, забезпечуючи комфортні та безпечні умови для рекреації. Таке поєднання туристичного розвитку та охорони природи є важливою передумовою сталого функціонування інфраструктури та підвищення її соціально-економічної значущості для регіону.

4.2. Пропозиції з охорони навколишнього середовища під час спорудження та експлуатації рекреаційно-туристичних закладів

Ефективне збереження природного середовища в умовах розвитку рекреаційно-туристичних закладів потребує системного підходу на всіх етапах реалізації проєкту — від підготовчих та будівельних робіт до подальшої експлуатації об'єкта. Будівництво на території Розточчя, де природні екосистеми є високочутливими до антропогенних змін, передбачає впровадження комплексу превентивних заходів, спрямованих на мінімізацію потенційних порушень ландшафтної та екологічної рівноваги.

На етапі зведення будівлі необхідним є раціональне використання земельних ресурсів із максимальним збереженням рослинності та природного рельєфу. Розміщення тимчасових будівельних майданчиків, складів матеріалів та проїздів має здійснюватися з урахуванням найменшого втручання у природне середовище. Важливим аспектом є організація контрольованого поводження зі

будівельними відходами, що передбачає їх сортування, тимчасове безпечне зберігання та передачу на утилізацію відповідно до чинних екологічних вимог.

Використання малощумної техніки, обмеження інтенсивності робіт у темний час доби та дотримання санітарних розривів від зони проживання дикої фауни спрямовані на зменшення шумового та техногенного впливу на прилеглі території. Особливої уваги потребує контроль за якістю повітря та води: доцільним є застосування систем локального очищення стічних вод будівельного періоду, запобігання забрудненню ґрунту паливно-мастильними матеріалами та своєчасне виконання протиерозійних заходів.

У процесі експлуатації рекреаційно-туристичного закладу ключовими є принципи енергоефективності та ресурсозбереження. Системи опалення й вентиляції повинні забезпечувати раціональне використання енергії та мінімізацію викидів в атмосферу, а застосування світлодіодного освітлення та інтелектуального керування інженерними мережами сприятиме підвищенню екологічної ефективності будівлі. Для водопостачання та водовідведення рекомендується впровадження систем повторного використання технічних вод для поливу озелених територій, а також багаторівневих схем біологічної фільтрації стоків.

Окремої уваги заслуговує збереження біорізноманіття: необхідним є створення захисних зелених зон, впровадження фітодизайну із застосуванням місцевих видів рослин, що є адаптованими до природних умов регіону, та формування екологічних коридорів для міграції тварин. Зниження світлового забруднення шляхом використання світильників із контрольованою спрямованістю світлового потоку сприятиме підтриманню природної поведінки фауни.

Система озеленення та благоустрою має бути спрямована на інтеграцію природного ландшафту в архітектурний простір, створення місць для рекреації, які не порушують природної рівноваги та не потребують надмірного техногенного впливу. Інформаційно-просвітницькі програми для відпочивальників щодо екологічно відповідної поведінки у природному середовищі є важливим чинником зниження антропогенного навантаження.

Таким чином, реалізація запропонованих природоохоронних заходів забезпечує збереження екосистем Розточчя, формує умови для сталого розвитку рекреації та гарантує високий рівень екологічної відповідальності під час будівництва й експлуатації туристичної інфраструктури.

4.3. Висновки до розділу

У межах аналізу природоохоронних аспектів діяльності рекреаційно-туристичних закладів на території Розточчя встановлено, що екологічна складова є одним із ключових чинників успішної просторової організації та сталого функціонування туристичної інфраструктури. Територія Розточчя характеризується високою чутливістю природних екосистем, значним біорізноманіттям та наявністю природоохоронних територій, що зумовлює підвищені вимоги до будь-яких форм антропогенного втручання.

Охорона навколишнього середовища при реалізації рекреаційних проєктів передбачає комплекс заходів, спрямованих на мінімізацію негативного впливу на природні компоненти під час будівництва та подальшої експлуатації об'єктів. До ключових напрямів належать: раціональне освоєння земельних ресурсів, збереження природного рельєфу та лісових масивів, впровадження енергоефективних технологій, зменшення рівня техногенного та шумового навантаження, а також забезпечення ефективного водоочистного та протиерозійного захисту.

Важливою складовою є інтеграція екологічних обмежень у проєктні рішення — від використання екологічно дружніх будівельних матеріалів до підтримання природного балансу територій через організацію систем озеленення із застосуванням автохтонних видів рослин. Створення екопросвітницького середовища для відвідувачів сприяє формуванню відповідального ставлення до природи і зменшенню антропогенного тиску на природні комплекси.

Таким чином, дотримання природоохоронних принципів під час спорудження та експлуатації рекреаційно-туристичних закладів Розточчя є важливою умовою забезпечення їх довготривалої ефективності, збереження природних ресурсів і підтримання екологічної стійкості регіону. Комплексний

підхід до охорони довкілля формує підґрунтя для розвитку екологічно відповідального туризму, що відповідає сучасним викликам та стратегічним орієнтирам сталого розвитку.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати, що Розточчя є одним із найбільш перспективних регіонів Львівської області для розвитку рекреаційної та туристичної інфраструктури. Високий рівень природного потенціалу — сприятливий клімат, різноманітний ландшафт, лісові масиви та унікальна гідрологічна система — поєднується зі зростаючим попитом на оздоровчий та екотуризм. Це зумовлює необхідність формування сучасних об'єктів рекреації, що відповідають вимогам екологічної відповідальності, функціональної ефективності та комфортності перебування.

У ході роботи здійснено комплексний архітектурний аналіз території між населеними пунктами Немирів і Шкло, визначено просторові й екологічні чинники, що впливають на проєктні рішення. Розроблений генеральний план забезпечує раціональне функціонально-планувальне зонування території з урахуванням транспортних, ландшафтних та екологічних умов; передбачає створення житлово-адміністративної зони, спортивних майданчиків, озелених рекреаційних просторів і сприятливого середовища для відпочинку.

Опрацьовано архітектурно-просторову організацію адміністративно-житлового корпусу, що включає продумані функціональні зв'язки між комунікаційними, житловими та громадськими приміщеннями, забезпечує інклюзивність, безпеку та зручність експлуатації. Конструктивні рішення будівлі враховують сформований рельєф, створюють можливість використання підвального поверху для інженерного забезпечення та формують виразний силует покрівлі.

Особлива увага була зосереджена на питаннях охорони навколишнього середовища. Запропонований комплекс природоохоронних заходів спрямований на забезпечення екологічної стійкості під час будівництва і майбутньої експлуатації, збереження біорізноманіття, мінімізацію впливу на гідрологічні й ґрунтові ресурси, а також формування екологічно відповідної поведінки користувачів.

Узагальнюючи результат, можна констатувати, що розроблені проєктні рішення відповідають критеріям сучасної рекреаційно-туристичної архітектури та є підґрунтям для подальшої реалізації об'єкта, який здатний підвищити туристичну привабливість території та сприяти соціально-економічному розвитку регіону.

1. **Розвиток транспортної доступності** — облаштування велосипедних маршрутів, під'їзних доріг та громадського транспорту з врахуванням безбар'єрного підходу.

2. **Розширення спектра рекреаційних послуг** — створення додаткових оздоровчих просторів (SPA-зона, термальні процедури, літні фітнес-павільйони).

3. **Активне впровадження екотехнологій** — застосування сонячних панелей, систем утилізації дощових вод, екологічно дружніх матеріалів.

4. **Посилення природоохоронних заходів** — створення біокоридорів і зон відновлення рослинності, використання автохтонних ландшафтних рішень.

5. **Інклюзивність інфраструктури** — удосконалення організації середовища для комфортного пересування маломобільних груп населення.

6. **Просвітницькі програми для відвідувачів** щодо правил поведінки в охоронюваних природних зонах і відповідального природокористування.

7. **Подальша архітектурно-урбаністична інтеграція з регіоном** — розвиток партнерства з місцевими громадами, бізнесом та культурними інституціями.

Проєкт рекреаційно-туристичного комплексу в Розточчі демонструє можливість синтезу функціональної архітектури та природоорієнтованого підходу. Реалізація запропонованих рішень сприятиме сталому розвитку території, покращенню якості туристичних послуг і збереженню природного потенціалу регіону для майбутніх поколінь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архітектура Львова: час і стилі. XIII–XXI ст. / ред. Ю. Бірюльов. Львів: Центр Європи, 2008. 712 с.
2. Бевз М. В. Історична спадщина курортних міст Галичини: охорона та ревіталізація. Львів: Вид-во ЛНУ, 2018. 256 с.
3. Бевз М. В. Ревіталізація історичної забудови малих міст Львівщини. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2021. 214 с.
4. Бевз М. В., Білінська О. Б., Юрчишин Г. М. Архітектурна спадщина Галичини: традиції і сучасність. Львів: ЛНАМ, 2021. 198 с.
5. Бірюльов Ю. Архітектура і мистецтво Львова. Львів: Афіша, 2011. 256 с.
6. Габрель М. М. Ландшафтна архітектура і просторове планування територій. Львів: Львівська політехніка, 2016. 312 с.
7. Габрель М. М., Криворучко Ю. І. Ландшафт і місто: взаємодія природного та архітектурного середовища. Львів: Вид-во ЛНУ, 2016. 180 с.
8. Гелевера О. Сучасна архітектура туристично-рекреаційних комплексів Західної України. Львів: ЛНАМ, 2020. 124 с.
9. Готельно-відпочинковий комплекс «Лагуна». URL: <https://www.slavske-ua.com/laguna.html>
10. Готелі Тисовця. URL: <https://hotels24.ua/uk/Tysovets/>
11. Гудима М. Г., Мазур Ф. Ф. Рекреаційне районування Західної України. Львів: Світ, 2014. 176 с.
12. Івасів І. Енергоефективні технології в архітектурі відпочинкових закладів. Львів: НУЛП, 2022. 136 с.
13. Козак Л. Архітектура Трускавця: традиції та інновації. Львів: Сполом, 2019. 112 с.
14. Кравців В. Туристичний потенціал Львівської області: аналітичне дослідження. Львів: ІРД НАН України, 2021. 178 с.
15. Криворучко Ю. І. Архітектура рекреаційних комплексів Карпатського регіону. Львів: Сполом, 2020. 149 с.

- 16.Ландшафтна характеристика Яворівського національного природного парку. URL: <https://yavorpark.in.ua/landshaftna-harakterystyka/>
- 17.Львівська область. Туристична карта. М-б 1:325 000. URL: https://kgf.com.ua/index.php?route=product/product&product_id=282
- 18.Мапа кліматичних зон і ґрунтів України. URL: https://proxima.net.ua/karta_klimaticheskikh_zon_i_gruntov_ukraini.html
- 19.Могитич І. Р. Дерев'яна архітектура українських Карпат: традиції та сучасність. Львів: Світ, 2012. 240 с.
- 20.Національний природний парк «Сколівські Бескиди». URL: <https://lviv.travel/ua/places/attractions/natsionalnii-prirodnii-park-skolivski-beskidi-158>
- 21.Овсійчук В. А. Архітектурна спадщина Галичини. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2018. 352 с.
- 22.Панченко Т. Ф. Архітектура і містобудування рекреаційних територій. Київ: КНУБА, 2017. 284 с.
- 23.Панченко Т. Ф. Екологічне проектування у сучасній архітектурі Карпатського регіону. Київ: КНУБА, 2020. 176 с.
- 24.Петришин Г. П. Екологічна архітектура та стале середовище. Львів: ЛНАМ, 2020. 198 с.
- 25.Петришин Г. П., Посацький Б. С. Архітектура Львівщини у просторі європейських традицій. Львів: ЛНАМ, 2019. 244 с.
- 26.Петришин Г. П., Юрчишин Г. М. Архітектура туристичних комплексів Карпатського регіону. Львів: ЛНАМ, 2019. 156 с.
- 27.Проскуряков В. І. Природно-рекреаційний потенціал Західної України. Львів: ЛДУБЖД, 2015. 208 с.
- 28.Прусак В. В. Архітектура Західної України: традиції та сучасність. Львів: Вид-во ЛНУ, 2019. 224 с.
- 29.Санаторій «Оріана» (Трускавець). URL: <https://sanatorii.com.ua/hotel/sanatorij-orienta-truskavec>
- 30.Санаторій «Стожари». URL: <https://www.shidnitca.com/index5.html>

- 31.Тимофієнко В. І. Історія української архітектури. Київ: Либідь, 2011. 472 с.
- 32.Тарас Я. М., Дутчак С. В. Архітектура рекреаційно-туристичних комплексів Карпатського регіону. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. 214 с.
- 33.Чепелик В. Український архітектурний модерн. Київ: КНУБА, 2000. 287 с.
- 34.Чернявський О. Біофільний підхід у сучасній архітектурі рекреаційних споруд. Сучасні проблеми архітектури і містобудування. 2022. № 56. С. 87–93.
- 35.Черкес Б. С. Регіональна ідентичність в архітектурі Західної України. Львів: Вид-во ЛНУ, 2015. 268 с.
- 36.Черкес Б. С., Юрчишин Г. М. Архітектурна ідентичність Карпатського регіону. Львів: ЛНАМ, 2021. 176 с.
- 37.Шоу, Готель «Плай». URL:
<https://www.ukrwest.com.ua/placements/plai/hotel-plai/>
- 38.World Tourism Organization. Tourism Highlights 2007 Edition. Madrid: UNWTO, 2007. 44 p.
- 39.Стратегія розвитку Львівської області на період до 2027 року. Львів: ЛОДА, 2020. 112 с.
- 40.Регіональна стратегія розвитку туризму Львівської області до 2030 року. Львів: ЛОДА, 2023. 68 с.
- 41.Програма розвитку туризму та курортів Львівської області на 2023–2027 роки. Львів: ЛОДА, 2023. 58 с.